

Справа на три мільярди

Україна після великої перерви успішно розмістила євробонди і таким чином повернулася на світовий фінансовий ринок. Який тепер — теоретично — може замінити нам МВФ
» стор. 6

Осіньне прискорення

Сімдесят відсотків урожаю вже в коморах
» стор. 7

Пісня, яка виховує

Композиторка Ольга Янушкевич — про освітню реформу, важливість музичних занять та розвиток громади... через пісню
» стор. 9

Україна молода

Вівторок, 26 вересня 2017 року

№ 115 (5276)

Учорашні курси
НБУ:
1 \$ = 26,26 грн.
1 € = 31,41 грн.
1 рос. руб. = 0,4 грн.

Чи побачимо іншу Ангелу?

Партія канцлерки Німеччини виграла вибори, хоча й втратила чимало своїх прихильників

» стор. 5

Німці знову надали Ангелі Меркель право керувати країною в наступні роки.
Фото з сайту kristeligt-dagblad.dk.

«...На сьогодні фактично звільнено лише 34 судді, що становить 10% від усіх суддів Майдану. При цьому в нас поки немає даних про фактичне звільнення суддів наказом голови суду. Були факти, коли судді продовжували займати пост судді більше року після Указу Президента про їх звільнення».

Роман Маселко, представник Громадської ради доброчесності при Вищій кваліфікаційній комісії суддів

■ СПРАВЕДЛИВІСТЬ

Біла зарплата — висока пенсія

Роботодавці, які офіційно не оформлюють працівників, — рабовласники, вважає Олег Ляшко

Олег Ляшко вважає, що доярки та свинарки заслужили на високу пенсію, бо працювали тяжче за прокурорів та суддів.

Галина ПЕЧЕРИЦЯ

Лідер Радикальної партії переконаний: через зарплати в конвертах люди приречені на мізерні пенсії. Тому, за його словами, потрібно спонукати роботодавців платити зарплату офіційно. І водночас підвищити «мінімалку» до 5000 гривень.

«Якщо людина працює нелегально, роботодавець краде у неї пенсію. Це не роботодавці, а рабовласники. Вони не дають людині працювати офіційно через свою жадібність. Я закликаю тих, у кого такі рабовласники крадуть пенсію, взяти бити і переламати їм руки і ноги. Через таких роботодавців у нас півмільйона людей отримують мінімальну пенсію. У них просто не вистачає трудового стажу, бо вони отримували зарплату у конверті. А сьогодні, коли прийшла пенсія, вони пачку ліків купити не можуть», — обурився лідер Радикальної партії.

Водночас політик озвучив головні вимоги Радикальної партії до пенсійної реформи. Їх виконання дозволить підвищити пенсії для 9 мільйонів українців уже з жовтня, переконаний Олег Ляшко. «Уряд пропонує підняти прожитковий мінімум для пенсіонерів на 5%, з 1312 до 1372 грн. Тобто всього на 60 гривень. А рівень інфляції у цьому році — 11%. Тобто, фактично інфляція і зростання цін з'їдять це мізерне підвищення пенсій. Тому наша команда наполягає на підвищенні прожиткового мінімуму, на підставі якого нараховуються пенсії, на 15% — до 1500 гривень, і тоді 5 мільйонів українців отримають додатково по 200-300 гривень надбавки. Зрозуміло, що це небагато. Але, коли пенсія у людини — єдине джерело доходу, особливо у місті, де немає можливості вирощувати городи-

ну, то кожна копійка для неї має значення», — зазначив лідер РПЛ.

Політик додав, що такі мізерні пенсії в Україні суперечать не тільки економічним стандартам, а й правовим. «Стаття №46 Конституції України встановлює, що пенсія не повинна бути меншою за прожитковий мінімум. За 26 років Незалежності України жодний уряд не виконав цю норму Конституції. Нинішні пенсії з інвалідності, так звані соціальні пенсії, пенсії для людей із великим трудовим стажем — це пряме порушення Основного закону країни. Ми добиваємось, щоб пенсія була не нижчою за прожитковий мінімум», — зауважує політик.

Також фракція РПЛ вимагає включити період навчання у вищах до страхового стажу, прибрати 15-відсоткове оподаткування для працюючих пенсіонерів, перерахувати пенсії чорнобильцям і військовослужбовцям та людям із великим трудовим стажем, відновити у повному обсязі пенсійні виплати жінкам, які вийшли на пенсію до 55 років, а також прибрати соціальну несправедливість при нарахуванні пенсій простим людям та чиновникам.

«Прокурори, судді чи депутати намахлювали собі по окремому закону і мають по 10, 20, 30 тисяч пенсії, а шахтарі, механізатори, доярки, сталевари, лікарі отримують копійки. Ми боремося за те, щоб усунути цю зрівнялівку. Чим більший стаж і важчі умови роботи — тим більшою має бути пенсія. Пенсійний фонд повинен бути не благодійним фондом, щоб розділяти внески між тими, хто сплачував, і тими, хто їх не сплачував. Пенсійний фонд має забезпечувати достойною пенсією тих, хто туди платить», — пояснив Олег Ляшко. ■

■ НОВИНИ ПЛЮС

Із вкраденими мільйонами — у Росію

Правоохоронці на пункті контролю «Конотоп» Сумської області при перетині кордону — у потязі «Хмельницький—Москва» затримали екс-директора ДП «Інформаційні судові системи» Леоніда Богданова. За даними «Укрінформу», Генпрокуратура підозрює колишнього очільника держпідприємства у заволодінні 6,4 мільйона гривень під час закупівлі обладнання для відеоконференцз'язку для судів. Затриманий їхав до Російської Федерації.

«Відносно Богданова прикордонники виконали доручення Генеральної прокуратури. Вони

поінформували співробітників ГПУ, і вони приїхали і затримали Леоніда Богданова», — прокоментував речник Державної прикордонної служби Олег Слободян.

Державне підприємство «Інформаційний центр» (Держінформ'юст), засноване ще у 1997 році. Воно керує 26 реєстрами, які охоплюють всі сфери життєдіяльності громадян та юридичних осіб. Нагадаємо, протягом двох днів у 2013 році вся персональна інформація громадян країни разом з усіма реєстрами державних актів опинилась під загрозою переходу під контроль приватних структур. Це було за часів керування Держінформ'юстом Леоніда Богданова.

Тарас ЗДОРОВИЛО

У районі проведення бойових дій увечері й уночі в неділю знову було неспокійно: російсько-окупаційні угруповання не припиняли обстріли наших позицій на всіх напрямках, повідомили в прес-центрі штабу АТО. На мариупольському напрямку основна активність ворога традиційно припала на ділянку фронту Павлопіль — Широкине. Гаряче було й на приморському напрямку — наприкінці доби загарбники двічі з гранатометів і великокаліберних кулеметів били по укріпленнях Української армії поблизу Водяного та Гнутового.

На донецькому напрямку з цієї ж зброї окупанти двічі відкривали вогонь на підступах до Світлодарська, а в районі Авдіївки та шахти Бутівка працювали ворожі великокаліберні кулемети. Противник продовжує дотримуватися тактики одночасного обстрілу кількох українських опорних пунктів, проте важке озброєння не застосовує. Окрім цього, збройні інциденти сталися в Мар'їнці та Старогнатівці.

За уточненими даними, на луганському напрямку близько 17-ї години бойовики розпочали обстріл із гранатомета та стрілецької зброї опорного пункту сил АТО біля Новозванівки. Наші військові справедливо відповіли ворогу. Крім того, на цьому ж напрям-

■ НА ФРОНТІ

Окупант скаженіє

Місія ОБСЄ фіксує грубе порушення Росією домовленості щодо відведення важкого озброєння на Донбасі

ку бойовики застосовували гранатомети неподалік Кримського, Донця та Валуйського. Сумарно там сталося п'ять перестрілок між окупантами та нашими військовими. При цьому застосовували тільки легке озброєння, а тривалість ворожих обстрілів коливалася від 15 до 45 хвилин. Загалом за добу незаконні збройні формування 22 рази порушили перемир'я. Під час 18 обстрілів, коли виникала загроза життю наших військових, сили АТО відривали вогонь у відповідь. Унаслідок бойових дій двоє українських бійців отримали поранення, втрати ворога уточнюють.

Упродовж останнього тижня моніторинг СММ ОБСЄ засвідчує, що озброєння та військову техніку з боку ОРДЮ та ОРЛЮ розміщують із порушенням лінії відведення важкого озброєння. Це, насамперед, реактив-

ні системи залпового вогню, самохідні та буксирні артилерійські установки, танки та міномети.

Українська сторона СЦКК зазначає, що такі дії ОРДЮ та ОРЛЮ вкотре демонструють стійке небажання дотримуватися Мінських домовленостей і взятих на себе зобов'язань у рамках Тристоронньої контактної групи щодо дотримання «шкільного» режиму тиші по всій лінії розмежування сторін. А ще свідчать про зацікавленість окупантів у подальшому загостренні конфлікту на Донбасі.

Тим часом голова Державної думи РФ Бориса Гризлова назвав «даремним кроком» отримання легальної зброї Україною від США. У РФ вважають, що цей крок із боку наших заокеанських союзників не допоможе Україні вирішити конфлікт на Донбасі. ■

■ СУД ТА ДІЛО

Рука руку захищає

Кожні чотири з п'яти «майданівських» суддів, які виносили свавільні рішення, не покарані

Тарас ЗДОРОВИЛО

Вища рада правосуддя (ВРП) практично закінчила розгляд дисциплінарних проваджень за Законом «Про відновлення довіри до судової влади», що передбачав перевірку суддів, які під час Майдану виносили рішення з очевидними ознаками свавільності. Здавалося б, справедливість мала би тріумфувати.

Загалом було передано заяви щодо 351 судді: за результатами розгляду цих скарг Вища рада правосуддя внесла подання про звільнення 64 суддів (із них 31 суддю звільнили в 2016 році, трьох суддів — у 2017-му). Подання на звільнення одного судді було скасовано рішенням ВРП, а 29 суддів на даний момент очікують фінального рішення. Також ВРП внесла подання про тимчасове відсторонення п'яти суддів, відмовила у відкритті дисциплінарної справи стосовно 204 суддів і у внесенні подання про звільнення щодо 68 суддів.

Крім того, ВРП відправила матеріали у Вищу кваліфікаційну комісію суддів щодо 10 суддів; повернула заяви без розгляду по трьом суддям, залишила заяви без розгляду по 24 суддям і припинила дисциплінарне провадження по одному судді.

Як зазначив член Громадської ради доброчесності при Вищій кваліфікаційній комісії суддів адвокат Роман Маселко, з 31 судді, які були звільнені у 2016 році, 29 оскаржили своє звільнення у Вищому адміністративному суді України (ВАСУ). ВАСУ задовольняв практично всі позови, але всі рішення були скасовані Верховним Судом, хоча по більшості досі немає остаточних рішень. А із 33 суддів, щодо яких є подання Дисциплінарних палат про звільнення в 2017 році, 26 суддів оскаржили ці подання у ВРП, яка розглянула 6 скарг, з яких п'ять скарг були відхилені й подання залишені чинними, а одну скаргу було задоволено й подання скасовано.

«Таким чином, на сьогодні фактично звільнено лише 34 судді, що становить 10% від усіх суддів Майдану. При цьому в нас поки немає даних про фактичне звільнення суддів наказом голови суду. Були факти, коли судді продовжували займати пост судді більше року після Указу Президента про їх звільнення», — обурюється Роман Маселко.

Тож якщо вважати всі подання про звільнення, то це 63 судді, що становить 18% від всіх суддів Майдану. Парадоксально, але 80% суддів, які виносили свавільні рішення, не понесли ніякого покарання!.. ■

Людмила НІКІТЕНКО
Черкаська область

Другий тиждень черкаські рятувальники гасять пожежу на Ірдинському торфовищі. Із 50 гектарів тліючого торфу великими зусиллями вдалося погасити 19. Коли вдасться здолати пожежу — ніхто не береться прогнозувати, оскільки ситуація дуже складна.

«На місці пожежі розгорнуті сили та засоби Черкаського зведеного загону, пожежну та спеціальну техніку Білозірського та Дубіївського лісництв, пожежні розрахунки місцевої пожежної охорони та Міністерства оборони, ДП «Черкаситорф». Загалом на місці проведення робіт сконцентровано 40 одиниць техніки та 110 фахівців. Створено 5 оперативних дільниць, працює 26 пожежних стволів. Наразі тривають роботи з підтоплення торфовищ та утримання їх у зволоженому стані», — розповідає «Україні молодій» Костянтин Проценко, речник начальника управління ДСНС в Черкаській області.

Ліквідація пожежі триває цілодобово. На місці загорання працює важка інженерна техніка, котра створює захисні канали навколо небезпечних ділянок. Рятувальники працюють позмінно — добу через три. Їм допомагають черкаські лісівники, котрі тракторами створюють додаткові меліоративні смуги. Аби обмежити перебування в небезпечній зоні сторонніх, поліція перекрила там усі автомобільні та пішохідні шляхи. Серед населених селища Ірдинь, сіл Білозір'я та Дубіївка, найближчих до пожежі населених пунктів інспектори міськрайонної відділу ДСНС та фахівці психологічної служби проводять роз'яснювальну роботу. Фахівці ДСНС заспокоюють людей, дають їм методичні поради щодо попередження отруєння продуктами горіння.

Тарас ЗДОРОВИЛО

До чого лише не вдаються спритні бізнесмени, аби обійти закон та отримати прибуток «малою кров'ю». Ось і черкаські хитруни одного з товариств регіону не придумали нічого ліпшого, як видавати «шило» за «мило»: за офіційними документами, на земельних ділянках розміщувалися малі архітектурні форми, але реально на їх місці функціонували... автозаправні газові пункти.

Цей зухвалий обман викрили черкаські правоохоронці, з'ясувавши, що в жодному з документів не зазначалося призначення споруд під розміщення АГЗП і були відсутні будь-які дозволи на даний вид діяльності, але заправні станції з продажу газу тривалий час успішно функціонували. Тож не дивно, що окружний адміністративний суд своїм рішенням заборонив підприємству

Свдокія ФЕЩЕНКО

У Києві, у Національному музеї літератури, 26 вересня презентуватимуть україномовний переклад книги Алена Безансона «Свята Русь» (Переклад Тараса Марусика). Відразу виникає питання: чому «свята Русь»? Для істориків Росія — не більша таємниця, ніж Франція, Китай чи навіть Люксембург. Але не кажуть «свята Франція», «свята Німеччина», «свята Італія». Чому нам нав'язують «вічна Росія»? Коли і за яких обставин «викликаються» на авансцену історії міфологеми на кшталт «Москва — третій Рим»?

У своїй новій книжці «Свята Русь» французький політолог Ален Безансон намагається знайти відповіді саме на ці та дотичні запитання.

Автор зауважує, що європейці рідко звертали увагу на об'єктивні знання про Росію, які були в їхньому розпорядженні. У передмові нагадує слова Карла Маркса, написані

НЕБЕЗПЕКА

Клубиться і тліє

Загасити пожежу на Ірдинському торфовищі не вдається

Другий тиждень на Черкащині димить Ірдинське торфовище. Фото надане управлінням ДСНС у Черкаській області.

«Люди наполохані ситуацією, але надоречно розводити паніку. Адже ми робимо все можливе заради того, щоб якнайшвидше ліквідувати пожежу та при цьому навчити людей, як діяти, щоб не постраждати, — говорить старший психолог управління, майор служби цивільного захисту Леся Коротяєва. І додає: — Приємно, що місцеве населення добре розуміє, яку складну та важку

роботу здійснюють рятувальники. Знаючи, що хлопці працюють цілодобово, місцеві жителі приносять їм продукти харчування та питну воду».

До речі, на тиждень, що розпочався, у кількох областях України, зокрема у Харківській, Донецькій, Луганській та в більшості районів Сумщини та Полтавщини, оголошено про надзвичайну пожежну небезпеку. ■

КРИМІНАЛ

Газ — не жуйка

Заправники шахраювали

тву займатися цим видом діяльності до усунення порушень.

А оперативники управління захисту економіки в Черкаській області Нацполіції та прокуратури області на підставі ухвали суду провели процесуальні заходи й, «покопавшись» у бухгалтерії нечистих на руку ділків, вилучили понад 87 тис. гривень (отриманих від продажу газу), п'ять газових колонок, п'ять газових модулів та інше обладнання — загальна вартість вилученого майна становить понад 1,3 млн. гривень.

Наразі прокуратура області відкрила кримінальне провадження за ст. 272 («Порушення правил безпеки під час виконання робіт із підвищеною небезпекою») Кримінального кодексу України. На даний час правоохоронці встановлюють коло осіб, причетних до вчинення зазначеного кримінального правопорушення.

До речі, газ для авто на АГЗП Черкащини дещо подешевшав й «тягнув» у середньому 12,5 гривні, а ось бензин за останній тиждень, навакати, суттєво здрожчав по всій Україні. ■

КНИЖКОВА ШАФА

Русь брехлива

Російські міфи і маніпуляції розвінчує французький політолог Ален Безансон

ще у 1857 році: «Величезний вплив, який Росія несподівано і в різні епохи здобула в Європі, налякав народи Заходу, що піддалися йому, як якомусь фатуму, або ж чинили опір лише вряди-годи. Однак поряд із засліпленням спостерігається постійно відроджуваний скептицизм, який іде за ним, як тінь, додаючи до легкого тону іронії воляння народів, що конають, насміхаючись над справжньою величчю російської могутності, як над манерою поганого актора, що хоче вразити й обдурити. Інші імперії породжували подібні сумніви в своєму дитячому віці. Але Росія, ставши колом, не розвіяла

тих сумнівів. Вона — унікальний в історії приклад величезної імперії, котру навіть після досягнення світового масштабу і далі розглядають як предмет віри, а не як факт».

Історія Росії достатньо добре відома. У XIX столітті російські, а також німецькі, французькі, англійські історики написали гарні праці, зібрали документи й уклали джерела відповідно до методів європейської історіографії. Втім більшовицька революція майже знищила історичні праці або ж призвичаїла їх до ідеологічного сита, зробивши непридатними. Тому особлива довіра до досліджень закордонних авторів.

Ален Безансон спочатку описує російську брехню, а потім заглиблюється у складніші питання, які ведуть автора набагато далі, аж до релігійних коренів «російського комплексу» та його мінливості в історії. Закінчує політолог свою наукову оповідку французькими ллюзіями стосовно Росії.

Порушена Аленом Безансоном тема є особливо актуальною в нинішніх геополітичних реаліях, особливо в умовах розв'язаної Росією гібридної війни проти України. Міфологема «Свята Русь» в останні роки стала однією з основних підпірок новітньої Російської імперії. Недаремно глава Російської православної церкви патріарх Кирил із перших днів свого обрання на найвищий ієрархічний щабель у РПЦ реанімував і запустив у щоденний обіг зазначений термін, щоразу підкреслюючи, що це — спільний духовний простір Росії, Білорусі та України. ■

СВОБОДА СЛОВА

Заткнули рот

В окупованому Криму журналісту дали тюремний термін та заборонили займатися професійною діяльністю

Ірина КИРПА

Підконтрольний Кремлю Залізничний суд міста Сімферополь дав два з половиною роки в'язниці умовно для журналіста «Радіо «Свобода» Миколи Семени. Його засудили за статтю 299 КК Росії («Заклики до порушення цілісності держави»), журналісту заборонено три роки вести будь-яку громадську діяльність. Якщо Миколу Семену викриють у вільному вираженні своїх поглядів на життя, він «загрозить» до в'язниці на три роки вже без всяких умовностей.

— Позбавляти журналіста можливості спілкуватися з людьми та писати статті, це все одно, що заборонити птахові літати, а риби плавати у воді, — каже адвокат Олександр Попков. — У Миколи Семени конфіскували навіть комп'ютер, залишилося тільки зв'язати йому руки за спиною та всунути кляп у горло! Мого підзахисного внесли до списку екстремістів Росії тільки за те, що він посмів сказати людям правду.

Офіційне звинувачення в екстремістській діяльності журналіст Микола Семена отримав ще у квітні минулого року після серії публікацій на сайті «Крим.Реаліі». Півтора року чоловік перебував на підписці про невіїзд та не міг вести професійну діяльність.

— Кримінальне переслідування Миколи Семени — частина загального плану Кремля знищення незалежної журналістики на всій території окупованого півострова Крим, — впевнений активіст кримськотатарського національного руху Заїр Смедляєв. — Окупанти викликають журналістів на допити до ФСБ, проводять незаконні обшуки в їхніх офісах та будинках, загрожують й залакують людей.

Робочі місця редактора кримськотатарської газети «Адет» Шевкету Кайбуллаєвої та журналіста газети «Кирим» Бекіра Мамутова постійно обшукують спецслужби. Захистити від співробітників ФСБ журналістку Ельмаз Абдувєлієву вдалося лише завдяки своєчасному втручання правозахисників. А ось кримського блогера Заїра Акадірова навіть намагалися викласти біля будівлі Верховного суду Криму (місто Сімферополь).

В окупованому Криму застосовують заходи адміністративного характеру та заборонені прийоми боротьби для здійснення впливу на негідні ЗМІ: телеканалу АТР, дитячому каналу «Лялі», газетам «Адет» та «Кримської світлиці» відмовили у видачі ліцензії. Багатьом журналістам довелось перебиратися на материкову частину України, щоб не потрапити під маховик механізму позбавлення людей свободи слова, який Кремль запустив в окупованому Криму.

Російська влада розправляєється не тільки з професійними журналістами та блогерами, а й зі звичайними користувачами соцмереж. Так, кримчанику Зарему Умерову општрафували на 300 тисяч рублів за статтю 282 КК Росії за проукраїнські пости у «Фейсбуці».

На думку заступника міністра інформаційної політики України Єміне Джеппарова, з Криму витісняють негідні медіа разом із журналістами. Залюкування та масові викрадення людей співробітниками ФСБ організовують свідомо, бо сподіваються залакати все населення окупованого Криму та домогтися покірності. ■

Дональд Трамп
президент США

«Режими, які порушують усі принципи, на яких тримається ООН, — це біда для нашої планети. Якщо численна праведна більшість не виступатиме проти зловісної меншості, переможе зло».

Наталія ЛЕБІДЬ

Ще до спілкування Порошенка і Трампа зі Сполучених Штатів надійшла звістка, важливість котрої складно переоцінити. «Сенат США схвалив у понеділок історичний документ — проект «Закону про бюджет США на потреби національної безпеки-2018», яким передбачено виділення Україні 500 млн. дол. на оборону. Найбільшим сюрпризом у ньому мала стати графа щодо надання американських протитанкових комплексів FGM-148 Javelin, на які українська армія сподівається три роки», — зазначило видання «Главком». Однак, ідеться далі у статті, наразі достеменно невідомо, чи нададуть Збройним силам України знамениті американські «Джавеліни».

500 мільйонів на оборону

«Чому американці навряд чи наважаться постачати українцям високоєфективну зброю, днями поясувала «Голосу Америки» старший радник та директор програми Росії та Євразії у «Центрі стратегічних та міжнародних досліджень» (Вашингтон) Оля Олікер. За її словами, розумна політика США полягала б у наданні значного оборонного пакета (радары, прилади радіокомунікації, броньовані автомобілі), але без «Джавелінів». Цим Вашингтон підтримав би Київ і водночас надіслав би сигнал Росії: «Ми можемо з повагою ставитись до проведеної вами червоної лінії, бо ми не хочемо створювати небезпеку для України (або воювати за неї), але ми підтримуємо Київ», — пише «Главком».

Утім засмучуватися через невіршене питання із «Джавелінами» не варто. Треба бути вдячними Америці й за надання нам вищезгаданих 500 мільйонів доларів, які мають не лише суто матеріальне значення. «Виділення такої суми на оборону України наближує нашу державу до вузького кола партнерів США — реципієнтів американської допомоги. Таких, як Ізраїль, який щорічно отримує від США понад 1 млрд. доларів, чи Йорданія із допомогою від американців на понад півмільярд», — говориться у публікації.

«Ми дуже цінимо той факт, що Сполучені Штати стоять пліч-о-пліч у нашій боротьбі», — прокоментував рішення Сенату Петро Порошенко, виступаючи в американській військовій академії «Вест-Пойнт».

«Ваша країна залишається світовим лідером у наданні практичної допомоги Збройним силам України», — додав Порошенко і повідомив, що військові витрати України вже перевищили 6% ВВП — «цифра, яка набагато більша, ніж зобов'язання для членів НАТО». Він також запросив представників академії «Вест-Пойнт» приєднатися до проекту сприяння військовій освіті в Україні. «Ми чекаємо вас в Україні, де ви зможете дізнатися більше й отримати власний досвід гібридної війни», — сказав він.

«...Ми вважали, що пригноблення, агресія та неповага до людських свобод — уже в минулому. Однак, на жаль, Росія досі загублена у XVIII столітті і не здатна позбутися спадщини тиранії. З гібридним терором і боєгузливою агресією Москва не може прийняти суверенітет України і хоче придушити волю українського народу і нашу свободу. Сьогодні Україна стоїть на передовій лінії за свою незалежність, майбутнє світу вільних націй і є серед тих, хто бореться за новий і кращий світовий порядок», — додав Президент.

Прикметно, що майже в унісон із Порошенком говорив і Дональд Трамп, уперше виступаючи цього тижня на Генеральній Асамблеї ООН. «Необхідно захищати свої країни, їхні інтереси та майбутнє, необхідно відхиляти загрози від суверенітету, починаючи від України і до Південно-Китайського моря; ми повинні відстоювати повагу до кордонів та повагу до культури та мирної взаємодії», — наголосив Дональд Трамп.

За словами американського президента, країнам-членам ООН не слід сидіти склавши руки перед загрозою воєн.

ПІСЛЯМОВА

Американський зв'язковий

З чим повернувся Президент України з поїздки за океан?

Петро Порошенко у військовій академії «Вест-Пойнт» запрошує тамтешніх вихованців прибути в Україну та отримати «досвід гібридної війни».

«Режими, які порушують усі принципи, на яких тримається ООН, — це біда для нашої планети. Якщо численна праведна більшість не виступатиме проти зловісної меншості, тоді переможе зло», — прорік американський лідер. «Як і планували засновники ООН, потрібно діяти спільно. І спільно боротися з тими, хто загрожує нам хаосом, безладом та терором», — резюмував Дональд Трамп.

Миротворці ООН: що пропонує Україна

Друге питання, яке Порошенко мав актуалізувати у США, — це ймовірна участь миротворців ООН у війні на сході. Із доповіддю про ситуацію на Донбасі та про те, в якому форматі Україна бачить втручання в неї «блакитних шоломів», Петро Порошенко виступав у стінах Організації Об'єднаних Націй. Як відомо, однією з головних тем минулого тижня стала ініціатива РФ із залучення миротворців ООН для врегулювання війни на сході. При цьому, за задумом Кремля, основні ресурси місії повинні складати росіяни. Головний нюанс — миротворці не будуть допущені до неконтрольованих нашою країною ділянок російсько-українського кордону.

Оглядачі в Україні констатують своєрідний глухий кут із пропозиціями щодо миротворців.

Зрозуміло, що нічого іншого, крім обурення, подібна позиція викликати не могла. Міністр закордонних справ Павло Клімкін наголосив: на Донбасі не місце для російського протекторату, а миротворці повинні мати доступ до всіх ділянок кордону. У свою чергу, представник Президента в ВР Грина Луценко заявила, що Порошенко буде наполягати на розширеному мандаті миротворців ООН з підтримання миру, який дозволить «блакитним шоломам» застосовувати зброю в разі потреби і не тільки задля самооборони.

Слід зазначити, що на Заході, й зокрема у США, не існує однозначного ставлення до надання миротворчому контингенту ООН мандата для участі в українсько-російській війні. Спеціальний представник Державного департаменту США Курт Волкер вважає, що російські пропозиції щодо миротворців у чинному вигляді містять ризики для України. А колишній державний секретар США Джон Керрі підкреслює, що потрібно бути «дуже уважним з ідеєю про залучення миротворців ООН, аби це не виявилось пасткою».

Оглядачі в Україні констатують своєрідний глухий кут із пропозиціями щодо миротворців, адже реальне схвалення у Радбезі ООН може знайти російська пропозиція, невігідна Україні. Натомість українська — цілком очевидно — нарається на чергове вето Росії.

На примарні шанси провести крізь ООН потрібне Україні рішення вказує у політконсультант Тарас Березовець — в авторській колонці на сайті «Нового часу»: «Росія напевно заветує будь-яку резолюцію, не узгоджену з її позицією по Донбасу. Тому є інший механізм. Він передбачає винесення питання щодо миротворчої місії на розгляд залу Генасамблеї ООН. Там рішення приймаються простою більшістю від складу національних делегацій. Нам просто достатньо отримати 50% плюс один голос делегацій, що беруть участь у голосуванні».

«Звичайно, це вимагає тривалих погоджувальних процедур. Голосування готується протягом 3-12 місяців, залежно від його складності. Україні допомагатимуть наші західні партнери, й перш за все — Сполучені Штати. Тому Порошенко розраховує в розмові з Трампом заручитися підтримкою Вашингтона. Оскільки

ки саме Вашингтон «контролює» кілька десятків національних делегацій — у першу чергу, країни Латинської Америки, країни Європейського союзу (всі, хто входить до «Великої вісімки»), — практично всі вони під час голосування демонструють солідарність із позицією Штатів», — пише Березовець.

Виступаючи на Генасамблеї в ООН, Петро Порошенко ще раз підкреслив: емісари країни-нападника не можуть входити до складу миротворчої місії. «В основі місії мають бути керівні принципи миротворчої діяльності ООН. Один із них — неупередженість миротворців. У такій місії немає місця для представників агресора. Вони не можуть бути її частиною», — зазначив він.

«Росія прагне обміняти мир в Україні на свободу України. І я хочу заявити, що Україна ніколи не прийме таку угоду. Не прийме її і міжнародна спільнота (...). Нещодавні гібридні миротворчі пропозиції є ще одним прикладом справжніх амбіцій Росії, яка прагне легалізувати своїх маріонеток та заморозити конфлікт назавжди», — додав Порошенко.

Він також вказав на необхідність забезпечення можливостей миротворців здійснювати свої функції за допомогою передових розвідувальних технологій, а також авіації. «Перехід до малозатратної «розумної миротворчості» є давно наслідком... Я дуже сподіваюся, що затверджена нами резолюція (а ми є співавторами цієї резолюції) дозволить внести вклад у досягнення успіху», — резюмував Президент України.

Трамп: «Все дуже-дуже добре»

Що ж стосується головної події минулого тижня — зустрічі Порошенка і Трампа, то вона тривала з 17:30 до 18:30 за Києвом у нью-йоркському Lotte New York Palace Hotel.

Напередодні президентського тет-а-тету віце-прем'єр із Євроінтеграції Іванна Клімпуш-Цинцадзе зазначила, що трьома головними темами розмови Порошенка і Трампа стануть «збільшення підтримки США, українські реформи і продовження санкцій проти Росії». «Що стосується двосторонніх відносин, то вже є збільшення, закладене в бюджет США на наступний рік, щодо оборонної підтримки України (...). Мова також йтиме про продовження санкцій проти Росії, які були прийняті на рівні як Конгресу, так і президента США. У нас є дуже хороша динаміка з моменту першої зустрічі президентів у червні», — підкреслила чиновниця.

Про динаміку — це, очевидно, не перебільшення, адже Дональд Трамп почав розмову зі своїм колегою з компліментів. «Ви з того часу (з часу зустрічі президентів у червні. — Авт.) досягли значного прогресу, справді значного прогресу... Я чую про дуже хороші речі. Отже, в Україні йдуть справи добре, дуже добре», — сказав Трамп під час відкритої для преси частини зустрічі з Президентом України Петром Порошенком. У свою чергу, Порошенко заявив, що радий чути подібні слова.

Порошенко подякував Трампу та висловив сподівання на подальшу підтримку українських реформ. На брифінгу після зустрічі з Дональдом Трампом український глава держави також підкреслив, що «дуже задоволений» зустріччю з усією владною командою США.

«Важлива позиція, що Сполучені Штати Америки повністю підтримали пропозиції України, мої пропозиції, які були озвучені ще в 2015 році, щодо розміщення на сході України, на окупованій території, миротворців із мандатом Ради Безпеки ООН», — сказав Президент. Йдеться саме про українське бачення цього питання, яке «передбачає мандат на всю окуповану територію на сході України, включаючи неконтрольовану ділянку українсько-російського кордону, яка унеможливить проникнення військ та озброєння Росії і справді слугуватиме меті миру», — зазначив Порошенко.

Український Президент додав: «Надзвичайно важливе спільне бачення нової якості співпраці в сфері безпеки між Україною та США. Ми обговорили детально всі напрямки розширення цієї співпраці, починаючи від співпраці з Військовою академією в Вест-Пойнт, яку ми відвідали кілька днів тому, і завершуючи співпрацею з Міністерством оборони США та іншими інститутами».

Однак не військом єдиним. Двоє президентів торкнулися й економічної взаємодії. «Особливо приємно відзначити великий успіх щодо першого розміщення українських суверенних фондів на світових ринках та те, як користуються великим попитом українські цінні папери. Інвестори долларом голосують за успіх і довіру до українських реформ. Мені було приємно, що значна кількість цих інвесторів — американські компанії», — похвалився Порошенко.

Після Сполучених Штатів Петро Порошенко здійснив візит до Канади, де обговорив посилення санкцій проти Росії, а також деякі аспекти економічної співпраці з Україною. Загалом на минулий тиждень припав найдовший заокеанський візит глави держави. Результати якого, хочеться вірити, не змусять довго на себе чекати. ■

■ ІХНІЙ ВИБІР

Чи побачимо іншу Ангелу?

Партія канцлерки Німеччини виграла вибори, хоча й втратила чимало своїх прихильників

Ліна ТЕСЛЕНКО

Минулої неділі, 24 вересня, німці обирали склад Бундестагу 19-го скликання. За попередніми результатами, перемогу здобув блок Християнсько-демократичного союзу (ХДС) і Християнсько-соціального союзу (ХСС). Однак набрані ним 33 відсотки голосів виборців — значно нижчий результат, ніж «християни» показали на попередніх виборах у 2013 році (41,5 відсотка). Але це все ж дозволяє Ангелі Меркель «забронювати» за собою посаду канцлера Німеччини. Її пані Меркель обійматиме вже четвертий строк поспіль.

■ Ямайка, Ямайка...

Головний конкурент Меркель у боротьбі за посаду глави уряду ФРН — очільник Соціал-демократичної партії Німеччини (СДПН) Мартін Шульц — має набагато гірший підсумок виборів. Його політсила теж потрапила до Бундестагу, але з найгіршим за всю історію результатом — лише 20,5 відсотка. Шульц визнав свою поразку й не приховував розчарування, назвавши 24 вересня «важким і гірким» днем для німецької соціал-демократії. Конкуренти на виборах відтепер стануть і конкурентами в політичному житті: «Сьогоднішнього вечора завершується співпраця з ХДС/ХСС», — наголосив Мартін Шульц, даю-

Ангела Меркель хоч і втратила майже 10 відсотків симпатиків, але в кріслі втрималась.

чи зрозуміти, що відтепер його політична сила переходить в опозицію. Дотепер, нагадаємо, коаліцією було сформовано на основі ХДС/ХСС та СДПН.

Ще одна несподіванка цих виборів — до Бундестагу з третім результатом уперше потрапили популісти. Правопопулістська «Альтернатива для Німеччини» (АдН) в 2013 році недобрала всього 0,3 відсотка для подолання п'ятивідсоткового проходного бар'єра. Тепер же з легкістю здобула 12,6 відсотка голосів. Правда, навіть такий непоганий результат поки що нічого хорошого «Альтернативі» не обіцяє: решта партій не планують співпрацювати з популістами.

Також до Бундестагу потрапляють Вільна демократична партія (ВДП) з 10,7 відсотка голосів та партія Зелених з 8,9 відсотка. Проходить

туди й Ліва партія, що набрала 9,2 відсотка голосів. Як прогнозують експерти, саме з першими двома політсилами й будуватиме наступну коаліцію ХДС/ХСС. Її вже жартома називають коаліцією «Ямайки», оскільки кольори прапора острівної держави збігаються з партійними кольорами трьох вищезгаданих її учасників.

■ А ТИМ ЧАСОМ...

Ангелу Меркель світові лідери вже вітають із перемогою. Першим у телефонній розмові пані канцлерці свої вітання висловив президент Франції Еммануель Макрон. Для нього неділя теж стала днем випробувань, адже у Франції пройшли довибори в Сенат. Республіканська партія покращила результат, а «Вперед, Республіко!» Макрона не змогла повторити минулорічний триумф та втратила двох депутатів, повідомляє «Європейська правда». Кандидати від Республіканської партії після виборів отримали загалом 159 місць у Сенаті і зміцнили свої позиції. Раніше вони мали 142 місця. Новостворена центристська партія Макрона «Вперед, Республіко!» налічувала 29 місць у Сенаті і сподівалася збільшити своє представництво, але замість цього втратила двох сенаторів і тепер має 27 представників.

■ Перемога, яка наближає Україну до Європи

Які наслідки вибори в Німеччині матимуть для України? Експерти наголошують на певних ризиках. Адже в Бундестазі збільшився табір політичних сил, які досить лояльно ставляться до політики Кремля. Як наголошує «Німецька хвиля», це чотири з шести партій, що виграла вибори. Але оскільки Ангела Меркель залишатиметься канцлеркою Німеччини, то політика Берліна щодо України значних змін не знає. Втім, експерти вважають, що, пройшовши вибори, пані канцлер діятиме рішучіше, в першу чергу щодо Росії.

На це сподівається й офіційний Київ. Президент України Петро Порошенко привітав Ангелу Меркель із перемогою християнських демократів на виборах до Бундестагу. «Щирі вітання Ангелі Меркель — переможцю парламентських виборів і лідеру миру та стабільності в Європі. Чіткий кредит довіри об'єднаним та сильній Європі! Перемога, яка наближає відновлення територіальної цілісності України та її майбутню в об'єднаній Європі!» — написав він у «Фейсбуці».

■ ПРОРИВ

Розім'яли кістки

Вчені навчилися вирощувати кісткову тканину

Інф. «УМ»

Журнал Nature Biomedical Engineering повідомляє про черговий крок уперед світової медицини: вчені вперше виростили в лабораторії кісткову тканину. Це досягнення врятує багатьох хворих, адже тепер медики зможуть відновлювати кістки людей, яким через серйозні травми загрожує ампутація кінцівок.

Як інформує експрес.ua, винахід належить команді вчених із Шотландії та Ірландії. Вони розробили пристрій, який генерує нановибрації й проводить їх через розташовану в колагеновому гелі суспензію мезенхімальних стовбурових клітин, здатних диференціюватися в остеобласти — клітини кістки. Клітини утворюють «кісткову шпаклівку», як її називають дослідники, яку використовують для лікування переломів і хвороб, що руйнують кісткову тканину. Для досягнення результату вони ґрунтувалися на запозиченій у фізиків техніці, що використовується для дослідження гравітаційних хвиль. Через спеціальні камери вчені пропусkali коливання з амплітудою в 20 нанометрів. Така частота коливань приводить до формування з клітин кісткової тканини. Колагеновий гель дозволяє їм утворювати тривимірну структуру. Колаген — основний компонент сполучної тканини людини, і гель біологічно сумісний з тканинами пацієнта.

На людині метод буде випробуваний у 2020 році. Вчені планують відновити за допомогою «шпаклівки» кістку руки пацієнта.

■ НОВИНИ ПЛЮС

У Сирії загинув російський генерал

Російський генерал-лейтенант Валерій Асапов, якому в Україні закидають участь в окупації частини Донбасу, загинув під час управлінської операцією зі звільнення від бойовиків ІДІЛ міста Дейр-ез-Зор у Сирії минулої суботи. Смерть настала в результаті прямого попадання міни у командний пункт, де перебував генерал. За неофіційними даними російських ЗМІ, 51-річного Асапова «буквально розірвало міною, від людини мало що лишилося». Разом із ним загинув перекладач. Загибель Асапова підтвердили у Міністерстві Росії. Загиблого генерала вже представили «до високої державної нагороди посмертно». За даними українських спецслужб, у 2016 році Валерій Асапов командував так званним «Першим армійським корпусом» бойовиків терористичної «ДНР». При цьому тоді ще генерал-майор Асапов використовував прізвище прикриття «Примаков». Показово, що саме після виконання злочинних наказів Кремля на Донбасі, указом президента РФ від 11 червня 2016 року №276 генерал-майору Валерію Асапову було присвоєно військове звання генерала-лейтенанта.

Трамп заборонив в'їзд до США громадянам восьми країн

Президент США Дональд Трамп заборонив в'їзд в Америку громадянам Сирії, Північної Кореї, Ірану, Лівії, Сомалі, Ємені та Чаду. Із Венесуели в'їзати не зможуть чиновники цієї південноамериканської країни, повідомляє УНІАН. «Зробити Америку безпечною — мій пріоритет номер один. Ми не будемо приймати в нашій країні тих, кого не можемо ретельно перевірити», — написав Дональд Трамп у своєму «Твіттері».

■ ПІДТРИМКА

У Пітері — синьо-жовто

У місті на Неві пройшла акція з вимогою вивести російські війська з України

Не всі росіяни — «вата».
Фото з сайту novayagazeta.spb.ru.

Інф. «УМ».

У неділю, 24 вересня, світ відзначав Міжнародний день миру. З цієї нагоди в російському Санкт-Петербурзі кілька сотень людей зібралися на акцію протесту проти війни з Україною та вимогою вивести з Донбасу війська. Зібравшись на площі біля Казанського собору, учасники акції пройшли пішою ходою до Се-

натської площі. Йти довелося манівцями, бо на центральний Невський проспект учасників ходи не пустили. Люди тримали в руках сині та жовті кульки, а також прапори України. Дехто не побоявся взяти в руки плакати з написами «Миру — мир, Путіну — трибунал» та «Путін — це війна». На відео, яке розміщено і на нашому сайті umoloda.kiev.ua, чути як люди скандують «Слава Ук-

раїні!» — «Героям слава!». В цей час голос із мегафона попереджає учасників мітингу, що акція несанкціонована, тож від присутніх вимагають розійтися, інакше «будете задержані».

Акція справді була несанкціонованою, бо запланований Марш миру влада міста провести не дозволила. Як пише місцеве видання «Фонтанка», 21 вересня групу «Марш миру» в соцмережі «ВКонтакте» заблокували на вимогу Генпрокуратури. Однак небайдужі все-таки вийшли на антивоєнну акцію. Дехто навіть узяв із собою дітей. Про затриманих не повідомляється.

«Сказати публічно на площі російського міста: «Ми проти війни з Україною» — це вчинок. Таких людей у Росії дуже мало», — пишуть користувачі соцмереж.

Юрій ПАТИКІВСЬКИЙ

■ НАШІ ГРОШІ

Справа на три мільярди

Україна після великої перерви успішно розмістила євробонди і таким чином повернулася на світовий фінансовий ринок. Який тепер — теоретично — може замінити нам МВФ

Після тривалої перерви Україна повернулася на міжнародний борговий ринок. П'ятнадцятирічні євробонди, випущені Мінфіном на 3 млрд. доларів, знайшли своїх покупців за десять днів. Цей факт можна трактувати як визнання, що економічна та фінансова ситуація в Україні вже не безнадійні. З іншого боку, як застерігають експерти, впадати в ейфорію наразі завчасно.

Наші облигації купили у Британії та США

Термін погашення становить п'ятнадцять років — це максимальний період, на який наша держава розміщувала цінні папери. Раніше цей термін не перевищував десяти років. Попит на ці цінні папери був великий, але радикально знизити дохідність Україні не вдалося: розміщення відбулося за ставкою 7,35% річних. Спочатку бонди поставили на рівні 7,75%, потім ставку понизили до 7,625% і нарешті встановили фінальний діапазон: 7,35-7,5%. Розміщення відбулося по нижній границі цього коридору. Погашати бонди доведеться в 2031—2032 роках. А оскільки облигації мають амортизаційну структуру, їх погашення відбудеться чотирма рівними траншами.

Нещодавно у Мінфіні розповіли, хто ж саме став покупцями наших цінних паперів. Основна кількість їх — інвестори зі США (46%) і Великобританії (36%). Саме у цих державах, як відомо, відбулося роудшоу — зустрічі з інвесторами і представлення наших цінних паперів за участю міністра фінансів Олександра Данилюка та його команди.

«Фінальна алокація відбулася серед близько 300 інвесторів, з яких 78% — asset managers, 15% — хедж фонди. 46% алокації — інвестори з США, 36% — Великобританія, 16% — континентальна Європа», — написав заступник міністра фінансів Юрій Буца на своїй сторінці у «Фейсбукі». Заступник голови Мінфіну додає, що пікова сума заявок у книзі становила 9,5 млрд. доларів від близько 350 інвесторів і уточнив, що допомогу в розміщенні євроблигацій Україні надали юридичні компанії Avellum, White&Case, «Саєнко Харенко», Latham&Watkins, а також інвестиційні компанії Rothschild і FinPoint. Організаторами розміщення виступили BNP Paribas, Goldman Sachs і J.P. Morgan.

Міністр фінансів Олександр Данилюк такими результатами задоволений. За його словами, високий інтерес до наших цінних паперів на Заході свідчить про те, що європейські та американські інвестори нам довіряють і готові інвестувати в Україну. З одного боку їхній оптимізм, за словами Данилюка, пов'язаний із серйозними структурними реформами, які нібито відбулися упродовж останніх трьох років. З іншого, як вважає наш міністр фінансів, економіка України відновлюється і зростає вже два роки поспіль.

На думку Данилюка, розміщення євробондів є важливим кроком для стабілізації фінансової системи України у майбутньому. На найважливіше питання: «А куди ж, власне кажучи, витратять новоотримані три мільярди доларів?» очільник українського Міністерства фінансів відповів так:

«Частина коштів, отриманих від розміщення нових облигацій, буде використана для викупу/обміну облигацій 2019 і 2020 років погашення».

Саме у ці роки, як відомо, нас очікують пікові виплати за зовнішніми боргами. «Тобто, таким чином ми знижуємо пікове фінансове навантаження», — резюмував Данилюк. Решту ж надходжень надійде до державного бюджету України і профінансує його дефіцит. А також знизить боргове навантаження на український Держбюджет.

Такої ж думки і Президент України Петро Порошенко. «Це напрощуд позитивна оцінка інвесторами реформ, які відбуваються в Україні», — сказав він.

Ціна достойна. Мабуть...

Незалежні аналітики з такими оцінками назагал погоджуються. Адже одночасно з продажем нових євробондів держава викупує суверенні облигації 2019 і 2020 років. Заявки від інвесторів на викуп євроблигацій приймали до 15 вересня. Після цієї дати Мінфін повідомив: будуть викуплені облигації двох випусків на загальну суму 1,576 млрд. доларів. Ціна євробондів із терміном погашення у 2019 році становитиме 106% від їхнього номіналу, а 2020 року — 106,75%.

Таким чином, за старими бондами ми заплатимо лише трохи більше від половини отриманого. Але і для інших коштів застосування також знайдеться. На думку аналітика компанії «Альпари» Вадима Іосуба, решта грошей, можливо, піде на погашення інших боргів, неоформлених у вигляді облигацій.

«Насамперед — це борг перед Міжнародним валютним фондом», — каже Іосуб. — У цьому випадку заявлена мета про зниження поточного боргового навантаження буде досягнута. Хоча і вести мову про зниження держборгу не доводиться. Маємо лише його реструктуризацію».

Відсоткова ставка, за якою ми робили розміщення, є дещо вищою, ніж ми мали під час розміщення десять років тому, і яка становила трохи більше 6%. Але, враховуючи велику перерву у випуску міжнародних цінних паперів, яку Україна оголосила вимушено, через складну економічну, політичну та навіть військову ситуацію, такий відсоток експерти вважають успішним. Тим паче що він надалі працюватиме на зменшення цієї ставки при наступному розміщенні.

Як стверджує виконавчий директор Міжнародного фонду Блейзера Олег Устенко, ще навесні ми могли розмістити наші євробонди під 9,5%—9%. «А тому 7,35% — це, безумовно, успіх. Хочу сказати «Браво!» нашому Мінфіну. Він відчув кон'юнктуру, «осідлав» хвилю, «відчув» запах, «схопив» момент», — каже він.

На думку фінансового аналітика Віталія Шапрана, 7,35% — не найкращий результат,

Міністр фінансів України відчув кон'юнктуру ринку.
Фото з сайту unian.net.

який могла показати Україна. Адже, за його словами, всі найближчі наші сусіди у кредитному рейтингу продають свої цінні папери за ставкою, нижчою за 7%.

А Вадим Іосуб підрахував, що зниження кінцевої ставки — з перших 7,75% до остаточних 7,35% — суттєво не вплинуло на витрати держави України. «У цьому випадку ми маємо економію 11,25 млн. доларів у рік і 168,75 млн. доларів за всі п'ятнадцять років», — сказав він. Ну і величезний аргумент проти можливого зниження ціни — реструктуризація, яку ми нещодавно пережили. «Щодо «боргу Януковича», то ми взагалі перебуваємо у стані дефолту, — продовжує Іосуб. — А от, наприклад, сусідня Білорусь нещодавно розмістила євробонди під 7,125% і 7,625%, хоча ні дефолту, навіть технічного, ні реструктуризації у них не було».

«Інвестори розглядають Україну як високо ризикову державу, яка має дуже низький суверенний рейтинг, — додає економіст Олексій Блінов. — Тож дохідність на рівні 7,75% є цілком ринковим показником». Утім, на думку експерта компанії «Адамант Кепітал» Костянтина Фастовця, ми все ж таки могли спробувати продати їх дешевше. «У нас було втричі більше покупців, ніж треба було, — зазначає він. — Ці люди вважали, що умови розміщення прийнятні для них. Тож теоретично їх можна було продати із нижчою ліквідністю».

Мінфін, як криголам!

Великим успіхом розміщення євробондів, за словами виконавчого директора Міжнародного фонду Блейзера Олега Устенка, може скористатися приватний бізнес у нашій країні. «Мінфін, мов криголам, розчистив фарватер для українських бізнесменів, — каже він. — Зараз усі, хто в непоганій формі, почнуть виходити на міжнародні ринки запозичень, у тому числі й на IPO». Бізнес, на його

думку, отримав ковток свіжого повітря. «Звичайно, він іще не може дихати на повні груди. Для цього треба поліпшити бізнес-клімат у державі. Але це вже зовсім інша історія», — додає Устенко.

Нове розміщення, якщо Україна зважиться на випуск інших євробондів, може бути здійснене за нижчими цінами. Особливо якщо ми отримаємо новий транш Міжнародного валютного фонду і тим самим стабілізуємо свою фінансову систему. Але експерти дуже стримано оцінюють подібну можливість. Адже, з одного боку, внаслідок подібних дій ми можемо перевищити 80% поріг співвідношення державного боргу до ВВП. А саме така цифра стоїть у нашому меморандумі з МВФ. Плюс доволі загрозливо виглядають 6% від ВВП, які уряду доведеться витратити на обслуговування держборгу у 2019 році.

За продовження роботи з розміщення євробондів говорить доволі напружена ситуація, яка виникла між нами та МВФ. Фонд вимагає від офіційного Києва непопулярних рішень, як, наприклад, підвищення ціни на газ для населення. На що влада може не погодитися, особливо зважаючи на наближення передвиборчого періоду. І у такій ситуації перехід на альтернативні джерела фінансування може врятувати ситуацію. Якщо дивитися під таким кутом зору, то Україна зробила перший крок, він виявився значно успішнішим, ніж вважалося раніше, і надалі наша держава може активніше

■ ІСТОРІЯ ПИТАННЯ

Найкраща ставка — гарантія США

Нова ринкова угода з розміщення євробондів стане першою для України після 2013 року, коли Україна продала десятирічні облигації на суму 1,25 млрд. доларів за ставкою 7,5% річних.

Найкращі результати, втім, ми мали в буремні 2014—2016 роки, коли розміщали п'ятирічні бонди на мільярд доларів. Тоді дохідність цих паперів становила усього лише 1,471%, але отримали ми її не завдяки високому рейтингу нашої держави, а тільки тому, що ці євробонди були гарантовані США.

У 2015 році Україна провела реструктуризацію 13 євробондів на загальну суму 14,36 млрд. доларів і 0,36 млрд. євро. Інвестори, як відомо, погодились на списання 20% боргу та перенесення решти виплат на 4 роки. Відсоткову ставку тоді встановили на рівні 7,75%.

«Підвішеними» залишаються облигації на 3 млрд. доларів, викуплені у 2013 році на кошти Фонду національного добробуту Російської Федерації. Як ми отримали у вигляді так званого «боргу Януковича» і які несуть у собі політичні чинники. Саме тому Росія відмовилася реструктуризувати цей борг, як інші країни, і його доля нині визначається у суді.

виходити на міжнародні фінансові ринки.

Зрештою, наш міністр фінансів Олександр Данилюк нещодавно прозоро натякав уже, що діюча нині програма співпраці з МВФ могла би виявитися останньою.

Утім, чи буде відмова від співпраці з Фондом благом для України, чи навпаки, — однозначно сказати важко. З одного боку, ми позбуваємося надмірного контролю, але з іншого — можемо втратити швидкість реформ. «Ризики уповільнення реформ можуть стати наслідками відсутності гострої необхідності у грошах. А це ми вже проходили», — резюмує Олег Устенко. І додає, що зараз нам ніяк не можна зупинятися у реформах і припиняти виконувати взяті на себе зобов'язання перед міжнародними партнерами. Насамперед перед МВФ. «Фонд зараз для нас і партнер, і наглядач», — додає економіст. А тому не варто тішитися ілюзіями на кшталт чергового «плану Маршалла», а починати працювати...

«Ніхто не зможе допомогти нам, якщо ми не зможемо допомогти собі самі. Це банальна фраза, але це саме так. І якщо наші еліти цього не розуміють, то їм треба у цьому допомогти», — додає Устенко. ■

■ ЄВРОБОНДИ: СИТУАЦІЯ У СВІТІ

3 прицілом на 100 років

Інші держави, окрім України, також активно виходять на світові фінансові ринки. Нещодавно під 4,6% розмістилася Греція.

Під рекордно низькі для нього відсотки — 6,75% — продав свої цінні папери Ірак.

Білорусь, для якої міжнародний ринок був закритий десятиліттями, розмістилася під 7,6%.

Уперше на міжнародний ринок вийшов Таджикистан. І провів розміщення під чужові 7,1%.

Але найяскравіший рекорд встановила Аргентина, яка продала 100-річні бонди!

ОФІЦІЙНО

Осіннє прискорення

Сімдесят відсотків урожаю вже в коморах

Оксана СИДОРЕНКО

Станом на 22 вересня українські аграрії зібрали 40 мільйонів тонн зернових та зернобобових культур із 10,1 мільйона гектарів. Це склало 70 відсотків від запланованих до збирання 14,6 мільйона гектарів. За повідомленням прес-служби Мінагрополітики, середня врожайність зібраних культур на вказану дату складала 38,4 центнера з гектара.

Зокрема, у розрізі культур зібрано:

— гречка — 139 тис. тонн зі 122 тис. га при врожайності 11,4 ц/га;

— просо — 67 тис. тонн із 46 тис. га при врожайності 14,6 ц/га;

— кукурудза — 1,2 млн. тонн із 266 тис. га при врожайності 43,8 ц/га.

Крім того, проводиться збирання:

— соняшнику — 4,8 млн. тонн (43%) при врожайності 18,5 ц/га;

— сої — 935 тис. тонн (27%) при врожайності 17,2 ц/га;

— цукрових буряків — 1,8 млн. тонн (13%) при урожайності 426 ц/га.

Одночасно зі збиранням врожаю проводять підготовку ґрунту під посів озимих культур. На даний час підготовлено 7,3 мільйона гектарів, або 90 відсотків від прогнозованих обсягів. Посів озими на зерно під урожай наступного року

У деяких областях кукурудза порадувала врожайністю.
Фото з сайту Latifundist.com.

при прогнозі 7,2 мільйона гектарів проведено на площі 2,2 мільйона, або на третині від прогнозованих площ. У тім числі засіяно: озимою пшеницею та тритикалею — 2,1 мільйона гектарів при прогнозі 6,1

мільйона; житом — 69 тисяч гектарів при прогнозі 161 тисяч; ячменем — 52 тисячі гектарів при прогнозі 926 тисяч. Повністю закінчили посів озимого ріпаку на площі 780 тисяч гектарів. ■

Інф. «УМ»

Як повідомляє прес-служба Аграрної партії, таке радикальне рішення прийняли, бо депутати не виконали рішення політради про неприпустимість перебування членів Аграрної партії у провладних фракціях. На засіданні був присутній лише Леонід Козаченко, який свою відмову вийти з фракції пояснив з позиції здорового глузду: «Вихід із фракції означатиме автоматичне позбавлення депутатського мандата. Я сьогодні вхожу до трійки найактивніших депутатів із законотворчості. А без мандата не зможу ні вносити законопроекти, ні подавати депутатські запити».

Однопартійці дорікають опальним нардепам, що ті не відстояли принципові позиції партії в ключових питаннях економічної та земельної політики. Обурювалися, зокрема,

ПАРТІЯ ВЕДЕ

Бий свій свого?

Політрада АПУ виключила з партії народних депутатів Олександра Бакуменка та Леоніда Козаченка

що картка Козаченка за його відсутності проголосувала в залі за скасування спедержимого ПДВ. Нардеп написав заяву про відкликання свого голоса спікеру парламенту, але це не стало аргументом для більшості учасників партійного «трибуналу». Зокрема, дорікали, що ні Бакуменко, ні Козаченко не вийшли до учасників протесту, активно підтриманого Олесью Тимошенко та її однопартійцями, який аграрії проводили під Верховною Радою.

Частина членів політради все ж таки пропонувала надати Козаченку другий шанс. Голова «Аграрної самооборони України» Юрій Крутько та голова Аграрного союзу Геннадій Новіков зазначали, що саме Козаченко завжди допомагає вирішувати проблеми рейдерських захоплень. Підтримав їх і член президії АПУ Юрій Карасик: «Будучи двічі міністром, я працював із Леонідом Козаченком. Попри названі недоліки, він відстоює ін-

тереси аграрного сектору. Нас зараз чекають непрості часи з рейдерством і земельною реформою, думаю, цій людині варто дати шанс працювати на партію», — зазначив Карасик. Але більшість політради такі аргументи не влаштували.

Нагадаємо, рішенням від 21 квітня 2017 року АПУ закликала своїх членів-депутатів, що входять до фракції БПП у Верховній Раді та провладних фракцій у місцевих радах, здати партквитки або вийти з цих фракцій, оскільки партія не бере на себе відповідальність за економічну політику нинішньої влади, яку вважає хибною. Таким чином Аграрна партія України повністю позбавиться власних представників у парламенті. А вже під час попередніх виборів до Верховної Ради набрати кількість парламентаріїв, достатню для створення повноцінної фракції, аграріям не вдалося. ■

НОВИНИ ПЛЮС

Мільйон на зберіганні

Із початку маркетингового року філія Державної продовольчо-зернової корпорації України прийняла на зберігання перший мільйон тонн зерна нового врожаю. Як інформує прес-служба ДПЗКУ, лінійні елеватори компанії вже встигли заготовити більше мільйона тонн зернових, — майже 40 відсотків від річного плану. Зокрема, тільки з початку вересня прийнято на зберігання понад 135 тисяч тонн зерна. За повідомленням ДПЗКУ, лідером серед філій корпорації за обсягами заготівлі став Білокопозький елеватор, який вже на п'ять відсотків перевиконав свій річний план, прийнявши на зберігання більше 120 тисяч тонн збіжжя. Як повідомлялось раніше, у 2016/17 маркетинговому році філія ДПЗКУ заготовила близько 2,7 мільйона тонн зернових. Цей показник став продовженням рекордних обсягів заготівлі за результатами календарного 2016 року.

Не знищити Гілею

Громадська рада при Міністерстві аграрної політики та продовольства України розглянула екологічні проблеми Херсонщини та спроєктувала шляхи їх вирішення. Представники цієї ради при Херсонській облдержадміністрації презентували пропозиції, які допоможуть частково вирішити питання фінансування лісо-мисливських підприємств Херсонської області, на 40 відсотків зменшивши бюджетне фінансування. На часі — збереження структури лісового господарства; виконання проєкту протипожежного уст-

рою Херсонських лісів, розбудова мережі протипожежних доріг і водойм за європейськими стандартами, без залучення бюджетних коштів; зменшення наслідків екологічної катастрофи; підвищення лісистості в області до європейських стандартів; наповнення ринку будівельних матеріалів півдня України легальним будівельним матеріалом-піском, що збереже надра від знищення браконьєрськими видобувачами та підвищить рівень конкуренції на ринку.

Газові котли — під тирсу

Для зменшення енерговитрат господарства агросектору знаходяться внутрішні відновлювані ресурси. Філія «Антонов-Агро», що у Круглику Києво-Святошинського району, вирішила закупити обладнання для переробки і виготовлення брикетів з тирси. Саме тирсу в господарстві використовують на підстилку для спортивних скакунів з кінного підрозділу. Третій рік поспіль тут проводяться великі кінні змагання для півтори сотні учасників зі всієї України. За сезон (квітень—жовтень) майданчик антонівців приймає гостей три-чотири рази. «Щоб придбати обладнання з виготовлення брикетів із тирси потрібно приблизно півмільйона гривень, термін окупності — п'ять місяців», — каже директор філії «Антонов-Агро» Михайло Ступерський. Для енергозбереження у підсобному господарстві ДП «Антонов» цього року з двадцяти трьох газових котлів одинадцять уже переобладнали на опалення дровами. Крім того, запустили в дію три нових твердопаливних котли.

Три роки для Японії

Компанія Consulting integrated у партнерстві з Київською торгово-промисловою палатою запустила довгостроковий проєкт підтримки експорту українських продуктів харчування та напоїв в Японію. Кінцевою метою проєкту є виведення українських підприємств на японський ринок. У рамках трирічного проєкту передбачено проведення інформаційних сесій для виробників, здійснення аналізу ринку харчових продуктів Японії, організація ефективної участі на виставці FOOD EX JAPAN, а також проведення трейд-турів для зустрічей українських виробників із представниками торговельних мереж Японії.

Проєкт розпочали в 2017 році, проголошеному Роком Японії в Україні.

Безкоштовне навчання фермерів

Стартував спільний проєкт Укрдержфонду та Всеукраїнської мережі фахівців і практиків із регіонального та місцевого розвитку «Регіонет» зі створення системи дистанційного навчання фермерів за різними напрямками аграрного бізнесу. Наразі у тестовому режимі запустили початковий курс щодо отримання поворотної фінансової підтримки від Укрдержфонду. Він складається з навчальних аудіовізуальних матеріалів та історій успіху фермерів, які свого часу отримали підтримку через Фонд. Дізнатись детальну інформацію, зареєструватись і пройти курс дистанційного навчання можна за посиланням: www.fondfermeriv.org.ua. ■

ІНВЕСТИЦІЇ

Льон для гурманів

Українські чипси з льону готові купувати Японія і США

Олена ЯРОШЕНКО

Компанія «Фьючфуд», яка займається виробництвом снєків з льону (фьючипсів), уже домовляється про постачання своєї продукції в Європу і Америку. «Ми зараз ведемо переговори з партнерами з Польщі, Німеччини, Японії та США. Вже відправили зразки, очікуємо домовленості з постачання першої партії продукції», — повідомив директор компанії «Фьючфуд» Сергій Шакола. За його словами, зараз потужності для виробництва снєків становлять 10 тисяч пачок за місяць, але вони завантажені лише на 75 відсотків. «Розглядаємо це виробництво як лабораторну установку. Ми поки ще фактично відпрацьовуємо технологію, тестуємо ринок. Уже зайшли в торговельні мережі і зараз плануємо розширюватися, — каже Шакола. — У нас достатньо потужності для того, щоб підготувати продукцію до сушіння, та й пакувальні потужності тут великі. А при збільшенні збуту ми розширимо лінію сушильних шаф», — повідомив керівник «Фьючфуд».

Підприємство планує до кінця нинішнього року встановити додаткові сушильні шафи. У планах на 2018-2019 роки — подальше розширення виробничих потужностей, зокрема й будівництво нового заводу. Планують збільшити потужності мінімум удвічі. Інвестиції в розширення потужностей можуть становити 300-400 тисяч гривень. Але в підсумку збільшення потужностей залежить від збуту.

«У мережу «Сільпо» ми поки що зайшли лише в 26 магазинів. Це потрібно було, щоб зрозуміти, як краще працювати з цією мережею. Вже пройшли перші продажі, почнемо поступово збільшувати реалізацію. Також ми працюємо більше двох років із мережею Novus, «Еко-лавка», Winetime, «Сирне королівство», з мережею заправок «ОККО» і кількома іншими», — повідомив директор «Фьючфуд».

Компанія також розширюватиме лінійку снєків. «Фьючфуд» випускає чотири товарні позиції, а у планах на наступний рік — почати виробництво солодких снєків. Розгортаючи виробництво, звернули увагу на те, що ринок здорових снєків не заповнений і такої конкуренції, як на ринку стандартних снєків, тут поки що не має.

«Ми створили ексклюзивний продукт і з ним вийшли на вільний ринок. Виробляємо фьючипси з насіння льону, до складу яких також входить гарбуз, томатна паста, перець, сіль. Усе наше обладнання і сировина українського виробництва. Виготовляємо снєки за власною технологією, використовуючи сушильні шафи. Висушуємо продукт гарячим повітрям. Аналогів нашій технології досі немає у світі, ми оформили на неї патент», — зазначив директор компанії.

ТОВ «Фьючфуд» (Київ) засновано в 2013 році. Компанія займається виробництвом здорових снєків з насіння льону. Продажі продукції за 2016 рік досягли 2 мільйонів гривень. ■

Назар Холодницький
очільник Спеціалізованої
антикорупційної прокуратури

«Ці люди просто не вміють інакше жити. І ці моменти, коли передавати хабар прокурору антикорупційному — і перехрещувати все і казати «Господи, поможи», щоб усе добре прошло... Бога там немає».

Сергій ДОВГАЛЬ
Дніпро

До приміщення Кіровського районного суду у Дніпрі наразі заходиш, немов після побоїща. Персонал помітно принішк і почувается ніби не в своїй тарілці. Ще б пак — так прогрімими на всю Україну! Як кажуть у таких випадках, у нашому буремному житті вже ніщо не дивує. Але щоб настільки... Як дружно повідомили ЗМІ, минулого тижня в кабінеті очільника Спеціалізованої антикорупційної прокуратури (САП) Назара Холодницького при спробі передачі хабара ГПУ і СБУ затримали самого голову Кіровського райсуду м. Дніпропетровська (наразі він офіційно називається саме так, оскільки суди в Україні дотепер не перейменовано. — Авт.) Геннадія Підберезного, а також суддю цього суду Наталю Овчаренко. За версією прокуратури, очільник суду і суддя намагалися дати хабар самому керівникові САП у розмірі 300 тис. доларів за закриття кримінального провадження стосовно останньої. Їх затримали немовби при передачі частини цієї суми — 50 тис. доларів.

«Прокурор провокує злочини?»

Печерський районний суд Києва обрав для обох суддів із Дніпра запобіжний захід строком на 60 днів з можливістю внесення 5 млн. гривень застави.

І хоч сам факт намагання дати хабар настільки високопоставленому прокурорському має підтвердити суд, як кажуть у таких випадках, щонайменше диму без вогню не буває. Хоч адвокат Лілія Васіна (за іронією долі, колишній суддя того ж Кіровського районного суду Дніпропетровська. — Авт.), уже озвучила версію захисту, за якою сам Назар Холодницький викликав до антикорупційної прокуратури Геннадія Підберезного та Наталю Овчаренко 8, 15 та 21 вересня.

«Прокурор САП Холодницький провокує злочини. Викликає до себе голову суду: «Ви ж голова суду?! Приїздіть і будемо спілкуватися». Холодницький при першій зустрічі говорить Підберезному, що потрібно 300 тис. доларів. А той каже: «За що?» — обнародували ЗМІ правову позицію адвоката.

Більше того, Лілія Васіна зазначила, що на зустрічі з Холодницьким суддів запрошував чоловік на ім'я Валентин, який представлявся співробітником адміністрації Президента.

А з іншого боку, незалежно від того, хто запрошував, як та ж Наталя Овчаренко, що перебувала під цілодобовим домашнім арештом і краще, ніж будь-хто, знала, чим загрожує їй порушення цього запобіжного заходу, ось так просто без дозволу суду рвонути до столиці.

Головред видання «Цензор. НЕТ» Юрій Бутусов надав цій знаменній події (все ж ідеться про рекордний в історії хабар для прокурорського, який його не взяв, а організував затримання зловмисників) ореолу такої собі сентиментальності: «Перед тим, як нести Холодницькому перший транш у 50 тис. доларів, суддя Овчаренко дуже хвилювалася. Вона ходила до церкви, оскільки дуже побоюється, вважала себе глибоко віруючою людиною. Але при цьому релігійна на вигляд Овчаренко, як виявилось, регулярно радиться з наближеною до неї ворожкою. І напередодні скоєння злочину суддя, заст. голови районного суду обласного центру (!), запитала у ворожки — чи можна йти на справу, чи немає засади? Ворожка відповіла: був віщий сон сьогодні, «бачила шкарпетки білі», це добрий знак, усе в порядку!».

Геннадій Підберезний.

У мантії і з чебуреком

Хоча в самому Дніпрі про набожність судді Овчаренко знали менше за все, а називали її, м'яко кажучи, особою одіозною, геть байдужою до змісту справ, які вона розглядала. Навіть могла собі дозволити у ході судового засідання наминати... чебурека, що відклалося у пам'яті багатьох.

Справа ж, яку Наталя Овчаренко разом із Геннадієм Підберезним намагалися «зам'яти», сягає своїм корінням ще в 2012 рік. Тоді суддя Овчаренко внісла вирок двом депутатам Орлівщинської сільської ради з Новомосковського району. Обом дали відповідно 2 і 5 років позбавлення волі з іспитивним строком. Депутатів обвинувачували в тому, що підбурювали одного чоловіка передати хабар за виділення 1,75 га землі в селі Орлівщина. Насправді ж, згідно з матеріалами справи, жодної землі на сесії сільради нікому не виділяли.

Прокурор такий вирок судді Овчаренко оскаржив у Апеляційному суді Дніпропетровської області й той його скасував, скерувавши справу на новий розгляд до того ж Кіровського райсуду. Цього разу її став розглядати суддя Олег Ходасевич, не менш одіозний.

Потерпілим від його діянь, зокрема, є й автор цих рядків. Адже з неабияким подивом ще у травні 2016 року я отримав поштою ухвалу цього служителя Феміди, якою мені відмовлено у задоволенні заяви, поданої до Кіровського райсуду у квітні. Поворухивши своїми мізками, я так нічого збагнути і не зміг. Адже у квітні 2016 року жодного разу до Кіровського райсуду не звертався. Звісно ж, зчинив з цього приводу неабиякий галас. Зрештою, мені зателефонував голова райсуду Геннадій Підберезний і запропонував вирішити конфлікт мирно. Виявилось, що судді Ходасевичу було розподілено для розгляду подання Апеляційного суду Дніпропетровської області, а не мою заяву, але він не спромігся на-

А СУДДІ ХТО?

Ворожка «бачила шкарпетки білі»

Чи минеться рекордний хабар дніпровським суддям, що живуть «на одну зарплату»

У кабінеті Холодницького: такого Україна ще не бачила.

Наталя Овчаренко.

віть прочитати, що там написано. Тепер у кримінальному провадженні за фактом службового підроблення я маю процесуальний статус потерпілого.

Суддя під арештом

У справі ж, яку інкримінують Наталі Овчаренко разом з Олегом

і отримав від правоохоронців мічені купюри.

Із 16 серпня 2016 до 19 квітня 2017 судді було передано 16 тис. доларів. У розмові з обвинуваченим суддя Овчаренко переконувала, що «суддя Ходасевич у разі одержання коштів свої зобов'язання щодо ухва-

У Дніпрі суддю Овчаренко називали особою одіозною, геть байдужою до змісту справ, які вона розглядала. Навіть могла собі дозволити у ході судового засідання наминати чебурека.

Ходасевичем, за версією слідства, вони вимагали в обвинувачених экс-депутатів 30 тис. доларів. Судді обіцяли вплинути на прокурорів, аби ті пом'якшили обвинувачення, і винести вирок про умовне покарання або ж закрити справу за строками давності. За даними слідства, умови обвинуваченому озвучувала суддя Овчаренко. У серпні 2016-го один обвинувачений написав заяву в СБУ про вимагання хабара

лення відповідних судових рішень виконує і що всю суму неправомірної вигоди слід передати до постановлення вироку».

Солом'янський районний суд Києва взяв суддю Овчаренку під цілодобовий домашній арешт, але посаду в суді вона досі зберігає. Екс-судді Ходасевичу також призначили домашній арешт частковий, тобто, тільки нічної пори.

Характерно, що у цьому

кримінальному провадженні сума хабара фігурує незрівнянно менша, аніж та, яку немовби намагалися завести до САП. Де могли взятися такі гроші у суддів Підберезного, Овчаренко чи Ходасевича, які, згідно з оприлюдненими деклараціями, живуть на одну заробітну плату?

Реформа без покарання

Наразі з діючих суддів у Кіровському райсуді Дніпра справи ведуть всього-на-всього четверо, хоча ще не так давно їх нараховувалося 11. І хоч, попри начебто свою переконливість, важко все ж передбачити, якою в цьому справді мегаскандалі буде остаточна розв'язка, адже у нашому житті можна очікувати чого завгодно, можна поки що говорити тільки про одне. Щодо судової реформи, яку, не виключено, має благословити вже найближчим часом Верховна Рада України, нині ведуться неабиякі баталії. Опозиційні політики воліють і взагалі її називати навіть не реформою, а фейком. Однак, судячи з грандіозного скандалу з дніпровськими суддями, можна говорити тільки про одне. Ця реформа справді буде реформою тільки тоді, коли вона передбачить конкретні механізми відповідальності суддів за їхні діяння, адже вони звикли бути з касты недоторканих і твердо знають, що за будь-які свої рішення вони жодним чином покарані не будуть. А звідси й переконаність, що будь-яку проблему можна залагодити за допомогою грошей. Але саме таких механізмів у запропонованій нардепам судовій реформі не видно навіть близько... ■

РЕФОРМИ

Пісня,
яка виховує

Композиторка Ольга Янушкевич —
про освітню реформу, важливість музичних занять
та розвиток громади... через пісню

Ярослава МУЗИЧЕНКО

«Пісня може зробити набагато більше, ніж роблять політики. Вона може швидко об'єднати дітей, дорослих, представників різних народів. Цей духовний скарб промовляє навіть тоді, коли не розумієш мови», — каже відома композиторка Ольга Янушкевич. Поза тим, педагог-музикант переконана, що основою розвитку і виховання є рідна мова і рідна пісня. Авторка дитячих хітів, що лунають по радіо, на шкільних святах та внесена до навчальних програм з музичного мистецтва, доводить, що розвиток музичних здібностей і чуття рідного слова є незамінними для українця XXI століття. Про це — наша розмова з Ольгою Янушкевич, яку пропонуємо читачам «УМ».

«Співаючи пісні різних народів,
ідентифікуєш себе як українця...»

■ **Пані Ольго, свій понад двадцятирічний досвід роботи з дітьми і дорослими ви описали у праці «Творчий розвиток особистості в контексті міжкультурного спілкування в системі позашкільної освіти». Як пісні різними мовами можуть розвинути українську дитину?**

— Наш досвід — це вивчення надбань свого народу і світових. Я вивела незвичайну формулу: «Три сходинки інтеркультурної педагогіки». Перша сходинка — ми вивчаємо культуру народу, пісню якого співаємо. Друга — порівнюємо пісні свого народу з тією піснею, знаходимо риси спільні і несхожі, які говорять нам, у чому ми відмінні і в чому подібні. Третя сходинка народилася з нашої співпраці з батьками. У нас з'явилися незвичайні записи — мої власні пісні в перекладі. Так, пісня «Дай, Боже, щастя» лунає і польською, і українською. І поляки сприймали її як гімн! За час існування студії «Мрія» ми записали шість аудіоальбомів пісень для дітей і дорослих. І якби були фінанси, то видали б і пісні, які співаємо мовами народів світу. До речі, сенс міжкультурного спілкування не лише в тому, що ти вивчаєш пісні народів світу. А що ти себе в цьому ідентифікуєш як українця. І чіткіше бачиш красу, естетику своєї пісні, мови, свого народу.

■ **Пісні яких народів ви вивчали?**

— Це пісні польською мовою, англійською, італійською, російською і білоруською. Наразі плануємо заспівати кримськотатарською. Я часто бувала в різних куточках Польщі. Звідти привезла велику кількість матеріалу про польську культуру, про нашу спільну історію, спільні біди і радощі. На заняттях ми з дітьми порівнювали патріотичну пісню України і Польщі. І здійснили незвичайні відкриття. Видатні люди культури, мистецтва, освіти Польщі часто народжені не просто в Україні, а на нашій рідній Вінниччині. Ми потім навіть їздили на конкурси імені цих видатних особистостей.

■ **Усе нове дає дітям значний поштовх для розвитку...**

— Так. Помітно, що діти, які багато концертують, — уміють володіти собою, знаходити вихід у різних життєвих ситуаціях. Чимало моїх вихованців, яких колись приводили до мене маленькими, тепер очолюють фірми. У наших проєктах присутні батьки. Вони не просто глядачі й слухачі, а й беруть активну участь і навіть працюють на сцені з дітьми. І думаю, що хвилюються більше батьки, бо діти частіше бувають на сцені і краще володіють собою.

«Ми просимо багато чого в Бога і забуваємо подякувати...»

■ **Духовно діти також збагачуються?**

— Ми відвідували в паломницьких

поїздках монастирі України, виступали в дитячих будинках, лікарнях. І ці поїздки народили незвичайні проєкти. Я написала пісню, де діти моляться за щастя своїх матерів, а не так, як зазвичай, — матері за дітей. Ця пісня увійшла до аудіоальбому «Посміхнись». Їй передувала серйозна робота, ми запрошували на заняття духовних наставників, які говорили з дітьми про те, які чесноти в собі виховувати. Дуже сильними були концерти при монастирях. І саме вони мене спонукали написати цикл духовних пісень для дітей «Дякую Тобі, Боже». Ми часто просимо багато чого в Бога і забуваємо подякувати.

■ **Вам доводилося працювати з дітьми-переселенцями?**

— Траплялося. Це була і Горлівка, і Донецьк. Діти дуже вразливі. Зараз я працюю з дітками однієї з вінницьких шкіл. До нас прийшла талановита дівчинка. У неї щемке ставлення до української патріотичної пісні. Ми гадаємо, що вона маленька, а вона, напевне, своєю сердечкою більше зрозуміла, аніж ми, дорослі, які перебувають далеко від того страшного епіцентру. І я згадала, як телефонували мені зі Слов'янська вчителі і питали: «А ви знаєте, яка у нас найпопулярніша пісня на уроках музики? Ваша — «Дай, Боже, щастя»! Раніше ми не могли змусити дітей співати українською. А тепер вони самі просять».

■ **Чи є у ваших планах створити щось системне для української музичної освіти?**

— Мені зараз подобається працювати над невеличкими пісеньками для наймолодших. Шукаю вірші, щоб створити пісеньки, під які можна виконувати музично-ритмічні рухи. Розвивалася б координація, музичний слух, відчуття ритму... Хочу, щоб ці пісеньки були «багатофункціональні» — і просто як співанки, і як таночки, і як розспівки для занять із музичної грамоти.

■ **А навщо дитині, яка не збирається ставати професійним музикантом, розвивати відчуття ритму?**

— Про те говорив ще Платон! Є цікава наука — еуритмія. Для того, щоб суспільство жило в гармонії, потрібно всі свої вчинки, думки, рухи підпорядковувати вселенському ритму. Наш організм працює в ритмі, світ працює в ритмі. Наш співбесідник живе в якомусь своєму ритмі. І коли кожен із нас знайде свій ритм, в якому йому комфортно — він зберігатиме здоров'я. Платон вважав, що найкраща охорона держави — це правильно підібрана музика. Якщо в тебе з твоїми колегами, близькими, є відчуття спільного ритму, то вони підключаються до ритму суспільства — і тоді енергія йде до Господа. Отоді ми досягнемо гармонії, тоді духовне починає випереджати матеріальне. А якщо кожен сам собі — тоді настає розбалансованість, какофонія. Кожен тягне у свій бік.

Ольга Янушкевич.

Фото з сайту yanushkevych.com.ua.

ДОСЬЄ «УМ»

Ольга Янушкевич

Народилася у 1968 році в смт Теплик на Вінниччині. Закінчила музично-педагогічний факультет Вінницького педагогічного інституту ім. Островського. Нині здобуває другу вищу освіту — практичного психолога. Викладач-методист. Працювала художнім керівником творчих музичних студій Вінниччини. Композитор, відмінник освіти України (2001), лауреат багатьох всеукраїнських та міжнародних конкурсів. У доробку — понад 600 різножанрових пісень: романси, дитячі, пісні а capella і патріотичні, молодіжні, духовна та інструментальна музика, дитячі музичні казки. Пісні О. Янушкевич виконують відомі співаки України. Випустила шість аудіоальбомів дитячих пісень, серед них «Дитинства світ», «Я маю мрію», три книги-пісеньки: «Веселкова» (2003); «Дорога до мами» (2004); альбом романсів «Дзеркало душі» (2006). Її твори лунають з ефірів державного, обласних і районних теле- і радіопрограм та в навчальних закладах України. Авторські пісні Ольги Янушкевич увійшли до нових освітніх програм з музичного мистецтва, затверджених Міністерством освіти і науки України.

Читає лекції на запрошення інститутів післядипломної освіти працівників освіти і культури, вищих та середніх спеціальних закладів України. Її статті та музичні твори опубліковано у журналах, альманахах, хрестоматіях.

«Красиве слід давати дітям вчасно...»

■ **Недарма в країнах, які дбають про гармонійність державної системи, ще з дитсадка діти опановують музичні ритми. І в звичайних школах — не просто «співи», а серйозний розвиток музичних здібностей і вміння грати в оркестрі і співати хором?**

— Психологи стверджують: щоб у твоїй хаті виросла не просто талановита, а геніальна дитина, потрібно дві речі: книжка і заняття музичним мистецтвом. Адже музика різнобічно розвиває дитину: її пам'ять, слух, відчуття ритму, уяву, математичні здібності. Загалом, інтелект.

■ **Чи є зараз у спільноті музичних педагогів ідея змінити програму і загалом концепцію викладання «музики» у школах і садочках?**

— Нам треба було б дослухатися до того, що робиться у світі. Який мистецький компонент є в освіті у Західній Європі, Америці... А там завдяки предметам естетичного циклу навіть навчають і адаптують дітей-інвалідів із серйозними вадами. Не «розвантажують» програму від цих предметів, а через них розвивають і готують до самостійного життя.

■ **А в нас же музику й малювання узагалі хотіли «прибрати»...**

— Так! Ми робили величезну роботу у Вінницькій області, збирали семінари, писали листи у Міністерство освіти. У країні, де пісня є нашою душею — відмовитися від її вивчення? Забрати душу нашого народу?

Цікавий момент: в одній зі шкіл Німеччини задумалися над тим, чому в певному місті дуже високий рівень злочинності. Залучили психологів, соціологів — запроваджували різні методики, але ніщо не давало добрих результатів. І тоді один директор школи запропонував зробити три уроки музики на тиждень. І рівень злочинності за короткий час скоротився. Про це й Василь Сухомлинський казав: «Через красиве — до людського». І красиве слід давати дітям вчасно, і тоді вони виростуть людьми.

Я дуже серйозно ставлюся до вибору текстів. На моє переконання, пісня має виховувати. Свого часу я входила до експертної ради з підготовки нових програм із музичного мистецтва для шкіл України. Це була серйозна робота. Не було тоді так багато напрацьованого україномовного матеріалу. І захотіли робити переклади російськомовних пісень Шаїнського, Пляцковського, Матусовського та інших композиторів. Часто, хто упорядковував збірку, той і перекладав самотужки. Я виступала за те, що переклад має бути не буквальный, а професійний, художній. Погані переклади викликають відразу до музики і до української мови.

■ **Мені як етнологу випадало їздити в експедиції на Харківщину, Луганщину. Старші люди, які виростили, чуючи не «гарадські романси», а наше українське багатоголосся, говорять надзвичайно чистою, красивою, образною мовою. А те покоління, яке вже і не співало, і не чуло цих пісень — спілкується суржиком. Виходить, що пісня живить мовлення поколінь?**

— Так, у ній чистота. І мені дуже подобається створювати нову музику до стародавніх календарно-обрядових текстів. ■

ВАРТО ЗНАТИ

Цього року за сприяння Вінницької обласної державної адміністрації і Вінницької обласної ради вийшов у світ пісенний збірник «Дякую Тобі, Боже!». Це 14 духовних творів Ольги Янушкевич на вірші Лариси Недін, Вадима Крищенка та інших поетів. Пісні для аудіоальбому заспівали учасники зразкової дитячої вокальної студії «Мрія» з Немирова, що на Вінниччині. Перед цим ці твори діти співали на концертних майданках України, під час паломницьких поїздок, у храмах, монастирях, дитячих будинках, школах-інтернатах, на фестивалях, благодійних концертах. Аудіоальбом видано власним коштом автора.

■ НА ВЛАСНІ ОЧІ

Марічка АЛЕКСЕВИЧ

Телеведуча Наталка Фіцич разом з етнографом Олексієм Долею та знімальною групою за рік об'їздили всю Україну. Результат подорожі — цикл документальних телепрограм і книга «Культ предків». Журналістка розповідає «Україні молодій» про те, яких багатолітніх народних звичаїв притримуються сучасні українці і як це впливає на згуртованість людей у регіонах.

Краще раз побачити, ніж сім разів почути

■ Наталко, що відчуває журналістка-телевізійниця з багаторічним досвідом, яка пише своєю першу книгу?

— Якщо проводити аналогію з телебаченням, то у мене справжня книжкова прем'єра. Це дуже хвилює. Так, я робила документальні фільми, була репортером на «1+1», на «Інтері», але це щось зовсім нове. Я подумати не могла, що колись напишу книгу. У першу чергу, тому, що моя мама письменниця — Зірка Мензатюк. Цілі покоління виростають на її книгах. Вони є у шкільній програмі. «Таємниця козацької шаблі», «Як я руйнувала імперію».

Тому, коли вирушала у подорож Україною, планувала, що з неї вийде цикл документальних телепрограм. Але так вийшло, що той матеріал, який я назбирала, захотів вийти і як книга. Тому що в телебаченні, заради динаміки, зйомки дуже часто концентруються. Мені ж хотілось зберегти максимум того матеріалу, який ми назбирили. Щоб нічого не втратити, і вражень зокрема, я почала писати.

■ На презентації на Форумі видавців ви наголошували, що «Культ предків» — це візуальна книга.

— Мені здається, для етнографії сам Бог велів писати у такому форматі. Бо, як кажуть, краще один раз побачити, ніж сім разів почути. У книзі є QR-коди, за допомогою яких, завантаживши безкоштовну програмку на смартфон, можна перейти на відео. Це оригінальне відео пісень, майстер-класів; навіть якщо воно було у документальному циклі, який показували по ТБ, то зовсім трішечки, а тут воно повне. Можна читати книгу і водночас запустити відео з телефона чи з комп'ютера, і ви зможете відчути себе у святі і просторі народних традицій. Бо що відрізняє телебачення від усього іншого? Славнозвісний ефект присутності. І я хотіла дати цей ефект моєму читачеві, глядачеві та слухачеві.

■ На кожного, хто прийшов до вас на презентацію у Львові, ви одягали кольорове намисто з тіста — що воно символізує?

— Це одна з давніх традицій, які збереглися в Україні. На Успення я приїхала до Самбора (Львівщина) і побачила дітлахів у намистах з тіста. Деякі діти мали одразу кілька намист на собі. А намисто ще і дуже різні, бо руками різних майстринь печені. Коли діти беззубими ротами гризуть ці намисто — це так мило виглядає, і біля церкви дуже багато дітей, вони йдуть туди, бо це храмове свято. Якраз на храмові свята на Галичині печуть такі намисто. Це суто галицька традиція, на східній Україні, на Полтавщині про неї ніколи навіть не чули.

Наталка Фіцич: Де є народні традиції, там немає сепаратизму

Про обереги — печені намисто і пряники-панянки, драбинки до Бога на Луганщині та вдовиний обід у Карпатах

От у тому і весь «прикол» — там вони не чули про намисто з тіста, а тут ви, можливо, не чули про панянки.

■ А що таке панянки? Не чула.

— А це вражаюча традиція на Полтавщині. Там за кілька днів до Різдва випікають щось схоже на пряники, але в них не додають прянощів. Після випікання їх розмальовують. Панянка — це оберег. На ній має бути певний розпис, я про це докладніше розповідаю у книзі. І ці панянки дарують дітям, а головне — хрещеникам. Це великий пряник, іноді до 60 см, у вигляді дівчинки-панянки, власне. Хлопчикам дарують коників, вершників, хоча їх все одно називають панянками. За великим рахунком, і те, і те — випічка, а на Галичині не знають про панянки, так само, як на Полтавщині — про намисто з тіста. Мені захотілось ці традиції познайомити.

Зустрічалися з багатьма етнографами

■ А як визначали, куди по які традиції їхати?

— Це була не самодіяльність (усміхається). Я поїхала у подорож разом із моїм колегою — етнографом Олексієм Долею. Це етнограф, який популяризує народну культуру. І не просто тримає цю інформацію для себе чи для того, щоб написати якусь дисертацію. Він намагається усіляко популяризувати культуру назовні. Це дуже важливо. Бо часто науковці для себе зберігають такі дослідження як секрет, але також важливо інформувати про це. У процесі подорожі ми зустрічалися з багатьма іншими етнографами, з якими ми співпрацювали. Саме з допомогою етнографів збирався цей унікальний матеріал. Це була спільна робота багатьох людей.

■ У якій частині України автентики збереглося найбільше?

— Ну, звичайно, звичаїв на Західній Україні збережено більше. Через те що вона довше не була радянською. Але ми хотіли побачити звичаї всієї України. Бо, знаєте, дуже легко поїхати у Криворіччя і цілий рік знімати Різдво, Великдень і все на світі, і там буде про що писати. Але я навмисне ставила собі за мету показати все розмаїття звичаїв по усій Україні. У кожному регіоні, у кожній області є щось своє, особливе. Оце і треба зберегти.

От зараз, наприклад, зникають весільні традиції. Дуже шкода. Тому що переймаємо оце модне, західноєвропейсь-

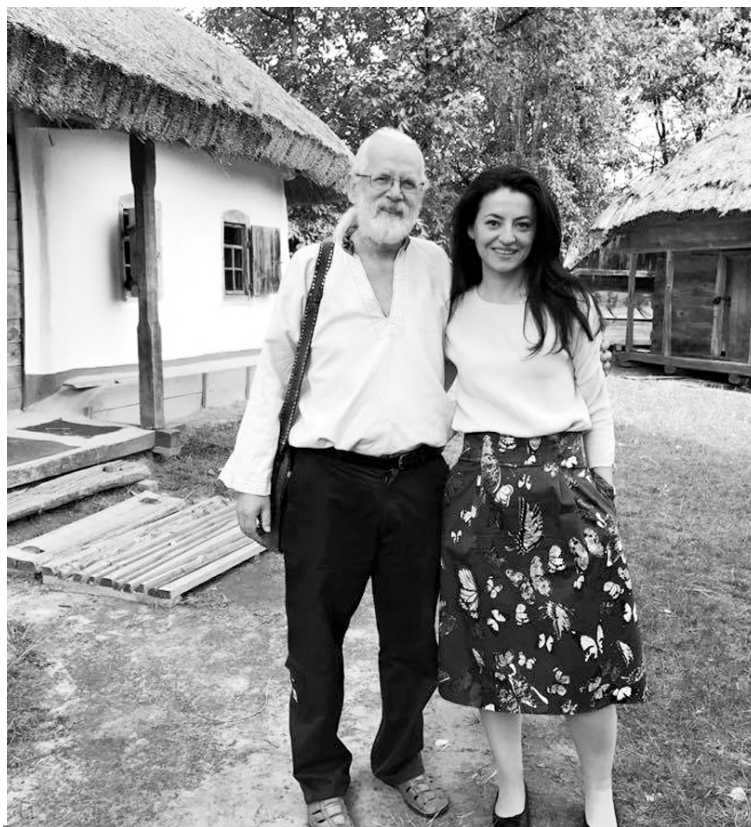
ке, я за європейське, але треба берегти і наше, рідне. Не втілювати у життя те, що ми бачимо у голлівудських фільмах, а своє — автентичне, воно ж ближче, воно ж дорожче.

■ Які звичаї вас вразили найбільше?

— Наприклад, Андріївські вогні і пісні про сіяння конопель на Львівщині. Село Вовче, Турківського району, це фактично на кордоні із Польщею. Я приїхала туди на Андрія (13 грудня). І мені здавалось, що Андрія — це звичай, який зберігся лише у музеях, де відтворюють його, але він не дуже живий, скажімо так. А ми принципово шукали живі звичаї, ті, які люди зараз продовжують робити. І я просто не повірила своїм очам.

Ідеш селом на Андрія, а там вогні, і там вогні, і там. У них є звичай палити вогні на Андрія, співати спеціальних пісень про сіяння конопель, але вони кажуть не «коноплі», а «колопні» (усміхається). І чи приїхали б ми, чи ні, люди все одно це робили б. П'ятнадцять градусів морозу, у мене руки замерзають, а вони ходять по пагорбах і співають. Це вражає! Вони ще й колесо підпалюють, котять його з горба. Як у центральній Україні на Івана Купала, але це загальновідоме, а про таке святкування Андрія я дізналась уперше. Я не могла повірити, що воно до цього часу збереглося.

Або вдовиний обід у Карпатах. Я пишу про цим звичаєм, бо він нетуристичний, але нам вдалось його побачити і зняти. У Косівському районі на Франківщині проводять вдовині обіди. Дуже часто обіди проводять за упокій, а це — за здоров'я. Це наче народна магія. Збирають дев'ять вдів, кожній із них мають дати подарунок — з калачем, дукерками та новою мискою. Називають ім'я — за кого молитися. Далі вдови довго моляться. І коли я бачила, як вони молилися, у мене мураш-

Телеведуча Наталка Фіцич разом з етнографом Олексієм Долею.
Фото з власного архіву.

У Карпатах.

Знайомство з мистецтвом плетіння із соломі.

■ НА ВЛАСНІ ОЧІ

ки по тілу йшли. Якесь таке відчуття було, як на Великдень. Це була магія цієї молитви. Абсолютно не туристична річ, але якщо комусь пощастить це побачити — це речі, які не забуваються. А після цього вдовам готують обід. І що важливо — не в кафе. А у себе вдома, своїми руками. А вони такі історії розповідають! Про зцілення молитвою... про силу спільної молитви.

На Київщині мене вразив звичай, коли ставлять перед святом Маковея хрести вищі за людський зріст. Роблять дерев'яні хрести, обвивають їх квітами. Причому від кожного двору мають дати квіти, якщо не дають — можна красти. Це дозволяється у цей вечір. Смішні історії розповідають про те, як бували кради квіти одне в одного, про це я також розповідаю у книзі. Коли хрест обвили квітами, його всією громадою підіймають, а далі треба його сторожувати. Бо ви на одному кутку поставили, а можуть прийти люди з іншого кутка і вкрасити його. І це особливий шик — вкрасити і поставити поряд зі своїм. Усе село нуртує. І це дає таке відчуття єднання, якого нам дуже бракує зараз. Було б воно у нас зараз, ми б інше себе почували у нинішньому стані.

На Вознесіння ми поїхали на Луганщину. Там печуть драбинки з тіста. Бо ж на Вознесіння Господь вознісся на небо. І за народним звичаєм, щоб Йому допомогти вилізти на небо, треба спекти драбинку. Ніби Він без тої драбинки не обійдеться (*усміхається*). Такий милий народний звичай. Ці драбинки ставлять за ікони, несуть на могили, до хрестів. І ці люди, які показували нам цей звичай, розповіли, що у них на Луганщині збереглась єдина могила Січових стрільців. Ми попросили нам показати її. Вони віднесли туди драбинку і поставили її за хрест. Той хрест прострелений сепаратистами. А герої нашої історії — вчителі. І вони зі слезами розповідали, як сепаратисти, колишні їхні учні, приходили лякати їх розпавою. Але, відчайте силу звичаю — люди самі прогнали сепаратистів. Там, де є народні традиції, там немає сепаратизму. Тому що там сильні корені і відчуття України. Це більше, ніж просто звичай, це те, що нас єднає, у громаду, державу, загалом.

«Чим далі їдеш від цивілізації, тим більше народного духу зустрічаєш»

■ Наталко, що ви з цієї великої подорожі зрозуміли про українців?

— У нас погані дороги. Жахливі, я вам скажу. Ця подорож була дуже важкою фізично. У нас не завжди обласований побут, багато нарікань на сьогодні, владу. Але як багато у нас справжнього і живого. І чим далі їдеш від центру, від цивілізації, тим більше живого народного духу зустрічаєш. І я дуже хочу, щоб ми це зберегли. Я зачарована тим, як люди вміють ділитись тим, що вони мають. Часто ж приїжджаєш, зустрічаєш небагатих людей, а вони тебе пригощають усім, що мають у своїй хаті. І ця гостинність, доброзичливість, відкритість, готовність тебе покласти спати у своїй хаті, хоч вони тебе перший раз бачать — це вражає. А також вміння поєднувати неподружані речі. З одного боку — важкі часи зараз, а з іншого — люди знаходять можливість боротись і відстоювати свої права, а це з іншого — святкувати. І цьому треба вчитись. Знаходити баланс, коли не буде перетягування у якийсь один бік.

■ А що ви зрозуміли про себе?

— Для мене ця подорож почалась із важкої історії. Не стало мого батька і я ставила запитання: «Нащо мені всі ці історії? Ну які свята?» Душа не лежала до свят. Це була моя колишня ідея. З'явилась підтримка, гріх було не поїхати. Попри те, що я себе у цій історії просто не знаходила — я таки поїхала. І дуже рада, що зробила цей перший крок, тому що поїздка за поїздкою, я почала відчувати, що оживаю. Я відчувала, що я змінююсь. Починаю бачити світ ширше. Не лише у своїй втраті, я бачила людей, які так само когось втратили, але вони продовжують жити. Вони знаходять сили, несучи пам'ять свого народу, радіти життю. Це найважливіше, чого я навчилась із цієї подорожі.

■ Вам хочеться щось сказати українцям після побаченого?

— Коли бачиш усі ці традиції, виникає гордість за свою країну, за те, що у нас це збережено, бо хоч ми йдемо у Європу, і я підтримую цей рух, але я підтримую також і те, щоб зберегти свою автентичність. Бо у Європі цього залишилось менше, воно перейшло на фестивалі речі. А у нас ця автентика дуже натуральна, і я хочу наголосити на тому, що це треба зберігати. Від бабусь переймати ці звичаї і продовжувати їх. Розпитати бабусю, що вона співала, що вона святкувала, як вона святкувала. І святкувати саме так, і тоді той звичай буде найцікавішим. ■

■ КОНКУРС

Гомоніла Україна і співала

У Києві презентують збірку пісень на слова з «Кобзаря»

Тетяна МІЩЕНКО

У столичному музеї Тараса Шевченка сьогодні, 26 вересня, відбудеться презентація нових пісень на слова Тараса Шевченка. У музичний збірник увійшли треки-переможці пісенного конкурсу «Ше.Пісня», який відбувається до дня народження Тараса Шевченка.

«Дуже важливо ретранслявати творчість із «Кобзаря» в XXI століття до наших сучасників, — каже організатор фестивалю Тараса Шевченка «Ше. Fest» Юлія Капшученко-Шумейко. — Передусім це важливо для молодих людей. Адже кожне нове покоління дуже складно сприймає творчість Тараса Шевченка, особливо зі шкільної парти. Тому наш

конкурс «Ше.Пісня» створений для того, щоб залучити молодих музикантів, які б опрацювали тексти літерації на сучасний лад. Така співпраця з Григоровичем дуже складна, адже він творив це в XIX столітті, перед музикантами бар'єр в два віки, але за рахунок того, що тексти актуальні — ця співпраця складається лише з найталановитішими музикантами, тими, які змогли вловити мелодію поезії, яку заклав автор. Власне з такими музикантами в нас і буде зустріч, адже в збірник увійшли найсоковитіші композиції на слова з «Кобзаря».

На презентації переможці конкурсу виконують пісні наживо, зокрема, виступатимуть гурт «Сад», «Мелорі», «Про-

Гурт «Сад» із Дніпра у своєму репертуарі має понад два десятки пісень на слова Тараса Шевченка.

Фото з «Ше. Fest».

рока», бард Вітай Кобзар та Сергій Малега. Читатимуть поезії з «Кобзаря» поети, учасники проекту «Відео.Кобзар» Михайло Невідомський та Володимир Олівцев. Ведучий вечора — Олександр Висоцький.

Цього року у збірник пісень «Ше.Пісня» увійшло 10 композицій. Виконавці: Богдан Тарасюк — «Катерина» (Вінниччина), Дмитро Оленіч — «Думи мої» (Київ), Сергій Малега — «За байраком байрак» (Богуслав), Віталій Радис — «Гомоніла Україна» (Івано-Франківщина). Більшість пісень були записані на студії, адже музиканти створювали свіжі композиції для конкурсу. Диск створений за сприяння Юрія Левченка.

Нагадаємо, що на початку 2016 року фестиваль Та-

раса Шевченка «Ше. Fest» оголосив про відкриття пісенного конкурсу «Ше.Пісня». Свої заявки надсилали музиканти з усіх куточків країни. Оцінювали конкурсантів лідер гурту «Веремій» Віталій Калініченко, лідер гурту «Тінь Сонця» Сергій Василюк, екс-солістка гурту «ДримбаДаДзіга» Ольга Троян, музикознавець, головний редактор журналу «Музика» Володимир Корнійчук та організатор фестивалю Тараса Шевченка «Ше. Fest» Юлія Капшученко-Шумейко. За два роки існування конкурсу в ньому взяли участь близько сотні виконавців.

Минулоріч була записана прем'єрна збірка, в яку увійшло 13 треків на слова Шевченка в акустичній обробці. ■

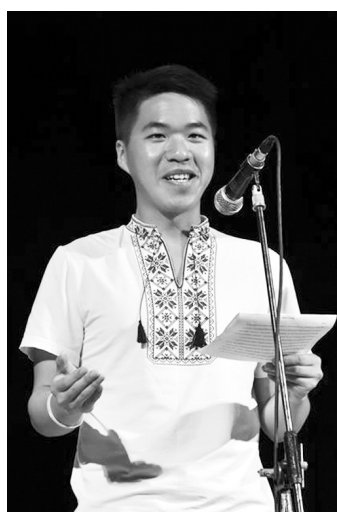
■ ФЕСТИВАЛЬНИЙ СИНДРОМ

Знову лунали «Литаври»

На Чернігівщині за кілька днів відбулося до сотні просвітницьких заходів

Фестиваль розпочали звуки литавр.

Студент із Тайваню вчиться в Україні і пише вірші.

В'єтнамська поетеса зачарована українською поезією.

Михайло ЛОМОНОСОВ

Уже вдруге на Чернігівщині з аншлагом відшумів масштабний літературно-мистецький захід — міжнародний фестиваль інтеграції слова в сучасному арт-просторі «Литаври». Як і гучний козацький військово-музичний інструмент, ця подія закликає і пробуджує, в першу чергу, духовність.

Не дивно, що знакова культурно-просвітницька подія розпочалась у Чернігівському філармонійному центрі з ритмічних ударів у литаври гурту «Запорозькі тулумбаси». Ця, пронизана етнічною енергетикою мелодія, розпочала чотириденний фестиваль, що охопив одразу шість населених пунктів Чернігівщини, серед яких, окрім обласного центру, також Варва, Корюківка, Куликівка, Ніжин та Седнів. У кожному з цих міст та містечок висадили справжній творчий десант вітчизняних і зарубіжних письменників, літераторів, журналістів. Вони влаштували у бібліотеках, школах, дитячих садочках і вищах презентації, читання, бесіди, та безліч інших цікавих заходів, які долучили дітей та молодь до прекрасного і дієвого слова. За три фестивалні дні у рамках «Литаврів» відбулося більше восьми десятків різноманітних просвітницьких заходів.

У розгалуженому форматі, за словами організаторів — уся суть фестивальної ідеї, адже у тяжкі часи надію і мотивацію молодим людям здатен дати тільки якісний культурний продукт, котрий на «Литаврах» був щедро представлений. Неабияк зраділи та здивувалися учні шкіл, коли до них на уроки завітали справжні письменники та поети, про яких вони раніше могли читати лише в книжках...

«Литаври» не збирають письменників «потусуватися» і почитати власні твори, — говорить організатор та натхненник фестивалю, ніжинська поетеса Тетяна Винник. — Ми інтегруємо друковане і не тільки слово у сучасне культурне середовище, робимо його модним, створюємо живий діалог читача та письменника, даруємо книжки».

«Литаврівці» видали альманах творів учасників, до якого увійшли доробки як відомих сучасних майстрів слова, так і молодих початківців. Цього року окремим фестивалним блоком проводився обласний молодіжний конкурс творів імені Лазаря Барановича.

Не приховували захоплення від концепції фестивалю і закордонні гості, котрі завітали на Чернігівщину з Болгарії, Вірменії, В'єтнаму, Польщі, Чехії та інших близьких і далеких країв. «Україна найбільш поетична країна в Європі, — сказала болгарська літераторка Ангела Дімчева. — У цьому після «Литаврів» переконалася вкотре».

А в'єтнамська поетеса До Тхі Хоа Лі зізналася, що завдяки фестивалю глибоко пізнала українську мову, стала краще її розуміти і навіть почала перекладами з української на в'єтнамську поетичні рядки. ■

ВАРТО ПОБАЧИТИ

Володимир КОЛОДЯЖНИЙ, Григорій ТЕРЕЩЕНКО (фото)
Миколаївська область.

Щаслива... Саме так перекладається з давньогрецької Ольвія. Ця сонячна та життєствердна назва міста зустрічається на античних кам'яних руїнах та монетах (ольвійці карбували власні гроші) і численних декретах, що дійшли до нас із сивої давнини. Ольвія була заснована грецькими переселенцями у VI ст. до н.е. на правому березі Гіпаніса — нині це Бузький лиман. Територія грецької колонії сягала 55 гектарів. Уздовж берегів Бузького, Дніпровського та Березанського лиманів понад 150 невеличких селищ забезпечували Ольвію та метрополію сільськогосподарською продукцією. Упродовж своєї історії колонія греків була тісно пов'язана як з античним світом, так і з кочовими племенами скіфів, сарматів і племенами Черняхівської культури. Вчені припускають, що тут побували Геродот, Страбон, Птоломея та інші видатні тогочасні історики. Історико-археологічний заповідник «Ольвія» з 2002 року має статус національного. Керує ним молодий науковець Сергій Сергійович Шеїн. З Ольвією в нього особливі стосунки. Тут, у Парутиному, він народився. «Моє дитинство пройшло в цьому заповіднику, — каже він. — Я знаю тут кожен камінчик і на своєму дитячому животі проповзав кожен клатик землі. Мені болить це місце. І моя кандидатська присвячена Ольвії». А тому розповідати про стародавнє місто він може безкінечно і надзвичайно цікаво. Чоловік закоханий у свою справу — і цим усе сказано!

На гербі Ольвії — орел та дельфін.

Директор заповідника Сергій Шеїн.

Якби камені заговорили...

Будинки у воді, червоні вітри та інші дива стародавнього міста

Тасмниці, поховані морем

■ **Пане Сергію, робота історика, археолога — це безперервний пошук. Чи то в тиші архівів серед старовинних манускриптів, чи то на землі і під землею, як у вашій загадковій Ольвії...**

— Я б ще додав, і під водою! Адже багато десятків років виповнилось археології підводній. Надзвичайно інтригуючої і не завжди... безпечної. Та про це трохи згодом... Ви, мабуть, чули, що велика частина Ольвії пішла під воду?

■ **Коли це відбулося? І що стало причиною?**

— Найімовірніше, тектонічні процеси на нашій планеті, які проходили сотні тисяч років тому, повільно, але незворотно. Вчені стверджують, що на рубежі старої та нової ери рівень Світового океану піднявся на 200 метрів, а Гіпаніса — нині Бузького лиману — на 7-8 метрів... На той час було затоплено багато древніх країн. Людство ще чекають жагучі тасмниці далекого минулого. Серед них, напевне, і розгадка легендарної Атлантиди.

Кріпосні стіни Ольвії на дні Гіпаніса

— Звичайно, розкриття нових інтригуючих тасмниць Ольвії чекаємо і ми, науковці заповідника, — продовжує мій співрозмовник. — Не так давно Київський інститут археології НАН України вів дослідження підводної, затонулої, частини цієї грецької античної колонії. Нам допомагали польські аквалангісти — дайвери.

Робота дослідників ускладнилася тим, що працювати доводилось у квітні, коли вода ще дуже холодна. У травні ж або влітку під водою майже нульова видимість. Крім того, постійна течія швидко замивала шурфи, пробиті польськими дайверами.

Та сучасне обладнання — геолокатори й підводні телекамери — дали успішні результати: дослідникам вдалося визначити точні кордони оборонної стіни Ольвії післягетського періоду. Археологи знайшли великі дерев'яні фрагменти будівель — оброблені стовпи. Коли в Києві, в Інституті, зробили аналіз, результати показали: дерев'яним конструкціям — понад дві з половиною ти-

сячі років! На поверхні ці реліквії давно розсіпалися б на порох і були б розвіяні вітрами історії. А мул і постійний притік чистої води виявилися ефективними консервантами.

Раніше археологи знаходили амфори, бити кераміку, кістки диких і свійських тварин. Ці ж знахідки були особливими...

Українським ученим і польським ентузіастам допомагали в цій захоплюючій роботі волонтери одеського клубу «Андріївський прапор», які спеціалізуються на пошуках затонулих під час Другої світової війни бойових кораблів у Чорноморському басейні.

Рівна серед рівних

Невелике поселення, засноване елітами у VI ст. до н.е., вже в столітті V переросло в солідне — на той час — місто. Будували кам'яні будинки і величні храми, формували вулиці та площі. Місто оточили міцними кам'яними мурами. Населення сягнуло 25 тисяч осіб — досить солідно! Перед істориками та археологами Ольвія постала зі свого історичного забуття як демократична рабовласницька республіка, де основні права нале-

ня завтрашньої розмови з керівником заповідника, і я вкотре піднявся на пагорби Ольвії, які з однієї сторони збігали до Бузького лиману, а з протилежної — примикали до степової частини.

Навколо, під палючим сонцем і безперервним вітром, залишки античних споруд, відкопані минулими і нинішніми поколіннями археологів. Лаконічні тексти пояснюють: агора — торговельно-адміністративний центр міста кінця VI ст. до н.е. Храм Аполлона-Лікаря. Віттар. Жертовник. Ось залишки оборонних споруд. А ось залишки античних житлових будинків...

Будинки заможних ольвійців прикрашали гарні вази, обов'язково були невеличкі теракотові або мармурові статуєтки. Вони зображували богинь та богів, сатирів, еротів, тварин, жінок у гарному одязі, тощо.

У місті була високо розвинута духовна культура. Філософів, учених, поетів, музикантів шанували. Ольвіополити — мешканці міста — були в основній масі людьми грамотними. Мали свій театр, котрий згадується в кількох написах, що збереглися до наших часів. І вже у ті сиві часи лікарі робили надскладні операції.

Африканські змії від Дерипаски і снаряди від Путіна

Продовжуючи огляд ольвійських розкопок, я побачив чоловіка, який обкошував густу високу траву навколо історичних каменів. Привітався. Його звати Володимир. «Чому працюєте в таку спеку?» — цікавлюся. «Та щоб красиво було: адже це історія наша. Праукраїнська. Ольві-я! Бачте, приїхала чергова екскурсія». «А що це там чадить?» — запитую, звернувши увагу на височезні труби по той бік лиману.

Те, що я почув, було ніби з жахливого сну... За кілька кілометрів від заповідника працює Миколаївський глиноземний завод. Належить російському мільярдеру Дерипасці. Він возить з Африки червону глину для заводу — важливу сировину для виробництва алюмінію. Потім з алюмінію в Росії роблять... снаряди, ракети. І летять вони в наших хлопців у зоні АТО.

І це ще не все. З тією глиною завезли отруйних африканських змій: тепер у лимані немає ані жабок, ані знаменитих бичків. А ще з'явилася муха цеце. Від неї вже постраждала людина — ледве врятували миколаївські лікарі.

З Ольвією в серці

Та не лише від заморських гадів потерпають люди, довкілля і древня сонячна Ольвія. Член Національної спілки художників, заслужений художник України Володимир Бахтов приїхав сюди з дружиною Тетяною, теж художницею, понад двадцять років тому. І весь цей час займається ольвійською тематикою: цикли картин про Ольвію прикрашають нині експозиції багатьох музеїв світу. Місто зі щасливою назвою — навк у його серці. У радянські часи їхні виставкові роботи об'їхали півсвіту. У Парижі Володимир Бахтов отримав срібну медаль з графіки. Це була визначна подія не лише для художника, а й для усієї України.

Володимир Бахтов любить подорожувати і в кінці 90-х років плавав по Чорному і Середземному морях. Він чотири роки провів за веслом на дері — точній копії античного судна. Плавав як простий моряк від Одеси до острова Ельба. Того самого, куди вислали Наполеона.

«Після того, як ольвійці покинули територію, тут не було знайдено жодних культурних шарів пізніших епох. Тобто ніхто тут більше чомусь не мешкав. Люди з'явилися лише через 14 століть».

жали вільним громадянам: такого права не мали жінки, іноземці, напіввільне населення та раби. Щасливе місто-республіка веде широку торгівлю як з античними центрами, так і з оточуючими варварськими племенами. Тут знайдені єгипетські вази, тобто існували зв'язки зі стародавнім Єгиптом. Є припущення, що Ольвія була деякий час у складі могутнього Афіньського морського союзу.

Щасливе місто стало рівним серед рівних

Нашу розмову перервав телефонний дзвінок — Сергію Сергійовичу необхідно зустрічати чергову екскурсію. У мене ж залишався майже день до продовжен-

Вражаючий факт розповів мені свого часу відомий український археолог Олег Журавльов, який 26 років брав участь в ольвійських експедиціях. Якоюсь до нього підійшов колега з Інституту археології Валерій Отрешко і показав шойно знайдений під час розкопок череп із дірою на потилиці... Перше враження — ольвієць загинув під час бойової сутички. На багате місто часом нападали племена варварів. Але! Отвір був дуже акуратний і почав заростати. Людина прожила з регенерацією значний час — адже кістка заростає довго. Хтозна, які ще тасмниці чекають сучасного дослідника на просторах і в глибинах античного міста...

**І збудувавши Ольвію і Тіру,
Пантікапей, Німфей та Херсонес,
купці з Мілету, вихідці з Епіру
жили на скелях, ближче до небес.**

Такий одяг носили ольвійські жінки.

А що там, на дні?

Ольвії

Камінь мовчить, а колись тут вирувало життя.

Художник розповів мені, що лінія берега вздовж Дніпровського лиману, далі Чорного моря і Середземного, дуже схожа, і мешканці тих країв казали йому про Ольвію — та це ж наша місцина! Міцна, мабуть, історична пам'ять у далеких нащадків тих античних предків, які колись створили щасливе місто...

Я розповів Бахтову про зустріч із косарем Володимиром і його обурення тією шкодою, яку завдає довкіллю глиноземний завод. «Ми — творчі працівники, екологи, місцеві патріоти — давно вже порушуємо питання про Миколаївський глиноземний. Нам кажуть: виробництво нешкідливе, працюють 300 осіб, зарплатню отримують, завод платить державі податки. А те, що на виробництві використовують хімічні технології, забруднюється навколишнє середовище?! Коли я приїхав до Ольвії, риби в лимані було повно. Зараз нема ніякої. Кажуть, що бракон'єри винні. А взимку тут такі червоні бурі бувають! І туман червоний. Там, на тому боці, така роза вітрів. Села червоні, люди, навесні плывуть червоні криги. Тисячолітня Ольвія такого не знала!» — обурюється художник.

Там, де зливалися ріки

Наступного дня знову зустрічаємося з Сергієм Шеїним, цікавлюся й його думкою щодо почутого від косаря та художника.

— Випадки, коли з африканським глиноземом на берег Бузького лиману завозили африканських змій, — це до-

конаний факт. Він у всіх на вустах. У нашій місцині раніше зустрічалися лише неотруйні полози. А тепер на косі, поруч із глиноземним заводом, з'явилися зовсім інші, нетипові для цього регіону змії. Якесь жовті, зі смугами. Ці тварюки дуже лякають людей. А щодо самого заводу... — Сергій Сергійович красномовно вказав на вікно, за яким з височезних труб тягнулися через лиман у бік заповідника довжелезні зловісні дими. — Ви згадували про художника Бахтова — дуже обдарована, закохана в Ольвію людина. Заповідник для нього — неначе величезна художня майстерня просто неба. Він допоміг нам оновити лапідарій. Ентузіаст і робить усе безкоштовно.

■ А що таке лапідарій?

— Музей каменю. Ми власноруч його відреставрували. Там, на каменях, відкопаних багатьма поколіннями археологів, вибиті давньогрецькі тексти декретів, встановлені стели з некрополя. Стіни прикрашають яскраві картини, що переносять нас на площі і в житлові будинки ольвійської цивілізації.

Свого часу в Ольвії працював іще один талановитий митець, доктор архітектури, археолог та історик Сергій Крижицький. Він зробив реконструкцію всіх відкритих ділянок, тобто який вигляд мали ті чи інші споруди понад 2500 років тому. Наш заповідник створили і продовжують розвивати видатні, самовіддані люди.

■ **Пане Сергію, давайте поринемо знову в глибину тисячоліть, коли в антично-**

му місті кипіло життя. З того, що я тут побачив і почув від вас, антична Ольвія постає у VI—V століттях до нашої ери вже як розвинута і багата цивілізація. Чому Ольвія виникла саме тут, у цій місцині?

— Давні греки були відважні й умілі мореплавці. До того ж, підприємливий народ. Ще в VII столітті до нашої ери виникло грецьке поселення на острові Березань — сучасна його назва. За спиною — метрополія, перед ними — безмежний степ і густі ліси. А там маловідомі племена. На древній Березані і виник перший торговий центр. А потім греки заснували Ольвію: місто було захищене самою природою. Зручне плато, обгороджене балками, вдосталь джерел із прісною водою. Тут територія розлилась рік — древній Гіпаніс і древній Борисфен зливалися в одну ріку. І всі торгові шляхи морські проходили повз Ольвію. Як кажуть, сам Бог велів!

Повернемося на мить до Березані, звідки прийшли засновники Ольвії. Це невеличка історична енциклопедія України. Тому що від першого давньогрецького поселення в Північному причорномор'ї тут залишилися сліди козацької доби, доби російсько-турецьких війн, Першої та Другої світових воєн. Тут і зараз працюють археологи.

Святе місце порожнім... буває

■ **Сергію Сергійовичу, на в'їзді до заповідника на камені вибито зображення дельфіна та орла. Чому такий союз?**

— Кораблі греків-мореплавців у ті стародавні часи часто супроводжували дельфіни. Вони були для ольвійців покровителями міста. Це відбулося на перших ольвійських монетах — у вигляді маленьких дельфінів. А птах — орел — символізує безмежність степу. Тож на пізніших монетах ольвійці карбували також орла. Все пов'язано сакрально і територіально.

■ **Серед численних старовинних руйн Ольвії, відкритих нині світові, є таблиця з написом: «Залишки підвалів римського гарнізону». Отже, тут стояли римські легіонери?**

— Місто і його округа часто підлягали нападам недружніх племен-гетів, тавроскіфів. Ольвіополіти звернулися по допомогу до римлян. І отримали її. Римляни потіснили тавроскіфів і примусили їх укласти вигідний для Ольвії мир. Та різко зростає активність варварських племен. Ішло велике переселення народів. Їх притягувало багатство ольвійських греків. І Ольвія була двічі розгромлена. Втративши велику сільськогосподарську округу, вона швидко занепадала. Так у IV столітті вже нашої ери закінчилася майже тисячолітня історія античної Ольвії.

■ **Але загадки щасливого міста залишилися...**

— Так, і їх вистачить ще на покоління археологів. Та одна — особлива!

■ І яка ж?

— Після того, як ольвійці покинули територію, тут не було знайдено жодних культурних шарів пізніших епох. Тобто, ніхто тут більше чомусь не мешкав. Люди з'явилися лише через 14 століть.

Тепер тут село Парутине.

Засноване воно в 1789 році старовірами, козаками-некрасівцями, які втекли сюди після розгрому царськими військами повстання Кіндрата Булавина. Назва пішла від Парутинської балки, де виникло село. Потім прийшли й інші люди. Фактично вони селилися на місці давньогрецького некрополя. Перші хати почали будувати з ольвійського каменю. Більше половини села стоїть на некрополі. І майже у кожному дворі можна наштовхнутися на древнє поховання...

Щороку просідає земля в ольвійській склепі, зміяються тріщини на стінах будинків. Особливо, коли влітку поливають городи. З уламків античного міста турки навіть будували свого часу фортецю Очаків.

Вітри Ольвії шепочуть легенди

■ **Пане Сергію, ці античні місця з такою величною і глибинною історією не можуть залишатися без легенд, овіяних часом.**

— Таких тут досить. І що Ольвія — це колишня Троя. Щасливе місто також пов'язують із народженням Ахілла. Кілька років тому в Ольвії трактором проклали траншею для водогону і майже під самою поверхнею наштовхнулись на поховання дівчинки років семи-восьми. Місцеві мешканці та й самі археологи кажуть, що Ольвією, між пагорбми, блукає дух тієї дівчинки. У її руці — кошик квітів. Можливо, ця легенда пов'язана з розкопками, а можливо, легенда пройшла крізь тисячоліття.

Життя є продовженням історії нашої.

■ **А як справи з так званими «чорними» археологами?**

— О! Ці люди продерлись крізь багато тисячоліть. Вони існували вже в епоху єгипетських фараонів. Їх знали античні Греція та Рим. Не оминували ці грабіжники і стародавній Китай. Залишили вони свої чорні сліди і на землях Київської Русі. А ще ходять легенди про козацькі поховання: над ними висять якісь закляття. На півдні України йшла гонитва за скарбами гетьманів. Коли ж їх знаходили, там лежали листи з прокльонами. Якщо чесно, ці скарби нікому не пішли на користь. Це нагадує драму з гробницею Тутанхамона. Загинули всі, хто її торкався. Жодного «чорного» археолога на моїй пам'яті — а я бачив і місцевих, і приїжджих — таке полювання щасливим не зробило. Або важка хвороба, або невдачі у сімейному житті. Їх мало цікавлять суто археологічні знахідки — лише золото. Якось їх застав за «роботою» археозоолог Олег Журавльов. І в його сторону полетіли кулі... Добре, що він знав цю місцину, врятувався.

■ А зараз як справи з цим?

— З 2004 року в Ольвії працює постійна охорона і на територію самого заповідника і некрополя зазіхав із боку «чорних» археологів майже немає.

■ **Сергію Сергійовичу, а як у вас із фінансуванням заповідника? Я багато писав про науку України і знаю, які мізерні кошти виділяють та виділяють для науковців.**

— Що й казати... У цьому році фінансування пішло на зарплатню, комунальні платежі. Все на спецрахунок, який поповнюється за рахунок проведених екскурсій. Ми заробляємо гроші, щоб обігріти, освітлити, придбати цемент, щоб ремонтувати старовинні знахідки, споруди. З підвищенням зарплати кошти пішли за рахунок інших статей.

■ Яким ви бачите майбутнє Ольвії?

— Ольвія — національний об'єкт, і вона має бути доступна і приваблива.

Вона і зараз доступна, а привабливою її ще необхідно зробити. Та це кошти... Я ж намагатимусь робити все, щоб Ольвія не просто мала статус національного заповідника, а й відповідала європейському рівню!

■ Якби камені Ольвії заговорили?..

— Якби камені Ольвії заговорили, думаю, що історію цього прекрасного античного міста довелося б іще не раз переписувати! ■

Багаторічний капітан «Шахтаря» Даріо Срнa здав позитивний допінг-тест, після чого оголосив, що призупиняє свої виступи за донецький клуб.
Фото УНІАН.

Григорій ХАТА

Неймовірно миролюбним видався передостанній тур першого кола «регулярки» поточного розіграшу ЧУ, в котрому п'ять із шести поєдинків завершилися вничю. При цьому минулого уїк-енду розжилися заліковими очками не вдалося лише «Зірці» з Кропивницького, котра вдова поступилася «Шахтарю». Володар єдиної перемоги в турі закономірно знову піднявся на вершину турнірної таблиці, здійснивши «роківку» з динамівцями. Утім навряд чи «гірники» змогли спов-

на відчувати радість від подібної обставини, адже напередодні гри клубу довелося зробити гучну й неприємну заяву, котра стосувалася допінгової справи за участі їхнього багаторічного хорватського капітана.

Коли Даріо Срнa пропустив поєдинок дев'ятого туру проти «Чорноморця», наставник донецької команди Пауло Фонсека його відсутність в Одесі пояснив своїм бажанням надати ветерану відпочинку після важкого матчу в Лізі чемпіонів.

Уже тоді Україною поповзли плітки, що Срнa спіймали на допінгу. Мо-

■ ПРЕМ'ЄР-ЛІГА

Дошкульні втрати

Динамівці, граючи за порожніх трибун із новачком еліти, втратили очки; «гірники» ж залишилися без капітана

вляв, один із його тестів, зданих у попередньому сезоні, виявився позитивним.

Зрештою, приховувати інформацію в клубі не стали й через офіційний канал заявили про достовірність позитивного аналізу Даріо на заборонені препарати.

На клубному сайті «Шахтаря» з'явилося повідомлення Срнa, що 18 вересня 2017 року з Національного антидопінгового центру України йому надійшла інформація, де йшлося про наявність у пробі, яку футболіст здав у позамагальний період (22 березня 2017 року), забороненого препарату.

При цьому 35-річний хорват, який, нагадаємо, нещодавно завершив свої виступи за національну збірну, заявив, що свідомо або спеціально він ніколи не приймав ніяких недозволених препаратів, а також ніколи не намагався нечесним шляхом отримати перевагу в змаганнях.

Паралельно з цим Срнa повідомив, що призупиняє свої виступи за «Шахтар»: аби з'ясувати, яким чином до його організму потрапила заборонена речовина.

«Я доведу, що все, чого я добився в житті й у моїй професійній кар'єрі, зроблено винятково завдяки важкій праці, цілеспрямованості, дисципліні, і,

підкреслюю, — зроблено чесно», — наголосив хорватський футболіст.

Примітно, що Срнa — далеко не перший футболіст «Шахтаря», котрий здав позитивний допінг-тест. Свіжий приклад — бразилець Фред, який лише кілька місяців як відбув дискваліфікацію. Думається, пам'ятають футболні шанувальники й допінгову історію вихованця динамівської школи воротарів Олександра Рибки, котрий, здобувши з «гірниками» чемпіонський титул, згодом — на два роки — саме через допінг опинився поза грою. Подібну історію в своїй «гірницькій» кар'єрі пережив й ще один вітчизняний футболіст — півзахисник Олексій Гай.

Щодо Даріо Срнa, то його допінгова справа лише розпочинається. Утім варіантів розвитку подій не так уже й багато. Думається, можливостей уникнути дискваліфікації у хорвата не вважали. При цьому всі сили футболіста будуть зосереджені на мінімізації терміну покарання.

Минулого уїк-енду мали вітчизняні вболівальники побачити в дії й інший виховний захід, який застосовують вітчизняні футболні функціонери для наведення порядку

у своєму господарстві.

Свій вердикт щодо покарання «Динамо» за поведінку клубних ультрас на матчі за Суперкубок країни-2017 КДК ФФУ оголосив доволі давно. Утім з огляду на юридичні аспекти справи можливість його реалізації з'явилася лише зараз. Свій матч без глядачів «біло-сині» вирішили провести з «Вересом». Здавалося б, — новачок прем'єр-ліги. Утім саме в протистоянні з ним підопічні Хацкєвича зазнали очкових втрат. «Незрозуміло, кому потрібен такий футбол», — бідкався після «нульового» поєдинку наставник столичного клубу.

І справді, грати за порожніх трибун не надто цікаво — особливо різнижкою великим футболу динамівцям. А скромному «Вересу», котрий після десяти турів посідає в ЧУ четверте місце, до таких поєдинків не звикати. Відтак не дивно, що в умовах катастрофічного падіння конкурентоздатності елітного чемпіонату вчорашній представник першої ліги з Рівного так високо перебуває в турнірній таблиці. Те ж саме можна сказати й про поточний доробок переможця минулорічного розіграшу в першому дивізіоні — «Маріуполь», який також перебуває в єврокубковому секстеті. ■

■ ТАБЛО

Чемпіонат України. Прем'єр-ліга. Перший етап. 10-й тур.

«Зірка» — «Шахтар» — 2:4

Голи: Амдауї, 38; Розсадкін, 45 — Феррейра, 13, 45; Марлос, 44; Коваленко, 90+5

Кропивницький, стадіон «Зірка», 3590 глядачів

«Динамо» — «Верес» — 0:0

Київ, стадіон «Динамо», без глядачів

«Сталь» — «Олімпік» — 1:1

Голи: Месхі, 25 — Біленький, 60

Київ, «Оболонь-арена», 340 глядачів

«Маріуполь» — «Олександрія» — 1:1

Голи: Яворський, 86 — Грицук, 28

Маріуполь, стадіон «Іллічівець», 8810 глядачів

«Ворскла» — «Зоря» — 1:1

Голи: Коломоєць, 90 — Опанасенко, 44

Полтава, стадіон «Ворскла», 3120 глядачів

«Карпати» — «Чорноморець» — 1:1

Голи: Гладкий, 6 (пен.) — Хобленко, 31

Львів, стадіон «Україна», 1260 глядачів

Турнірна таблиця:

	І	В	Н	П	О
1. «Шахтар»	10	8	1	1	21-8
2. «Динамо»	9	7	2	0	20-3
3. «Ворскла»	10	5	3	2	10-8
4. «Верес»	10	4	4	2	12-5
5. «Маріуполь»	9	4	3	2	11-6
6. «Олімпік»	10	3	5	2	8-6
7. «Зоря»	10	2	4	4	11-11
8. «Олександрія»	10	1	5	4	9-13
9. «Зірка»	10	2	2	6	8-16
10. «Карпати»	10	1	5	4	7-20
11. «Сталь»	10	2	1	7	7-17
12. «Чорноморець»	10	1	3	6	5-16

Бомбардири: Циганков («Динамо»), Марлос, Феррейра (обидва — «Шахтар») — 5.

■ ФУТБОЛЬНА МОЗАЇКА

Олексій ПАВЛИШ

Англія

Перед матчами Ліги чемпіонів лідери АПЛ — «Манчестер Сіті», «Манчестер Юнайтед» та «Челсі» — розігралися у Кубку ліги та Прем'єр-лізі. Підопічні Хосела Гвардіоли, які сьогодні приймають донецький «Шахтар», минулого тижня декламували «Вест Бромвіч» та «Кристал Пелас». Цікаво, що у заявку «городян» на поєдинок проти «дроздів» потрапив українець Олександр Зінченко — уперше в своїй англійській кар'єрі. Ігрових хвилин 20-річний хавбек, утім, не отримав.

Результативний футбол показали і гравці «Челсі» та «Манчестер Юнайтед»: за «аристократів» «хет-триками» відзначилися Альваро Мората та Міші Батшуаї, а «манкуніанцям» перемогу над «Саутгемптоном» приніс точний удар бельгійського бомбардира Ромелу Лукаку.

Кубок ліги. 1/16 фіналу. Найцікавіші результати. «Вест Бромвіч» — «Манчестер Сіті» — 1:2 (Якоб, 72 — Сане, 3, 77), «Манчестер Юнайтед» — «Бертон Альбїон» — 4:1 (Рашфорд, 5, 17; Лінгард, 36; Марсьяль, 60 — Дайєр, 90+1), «Челсі» — «Ноттінгем Форест» — 5:1 (Кенеді, 13; Батшуаї, 19, 53, 86; Мусонда, 40 — Дарікава, 90+1), «Арсенал» — «Донкастер» — 1:0, «Евертон» — «Сандерленд» — 3:0, «Редінг» — «Суонсі» — 0:2, «Тоттенхем» — «Барнслі» — 1:0, «Лестер» — «Ліверпуль» — 2:0.

Прем'єр-ліга. 6-й тур. «Вест Хем» — «Тоттенхем» — 2:3, «Евертон» — «Борнмут» — 2:1, «Бернлі» — «Хаддерсфілд» — 0:0, «Манчестер Сіті» — «Крістал Пелас» — 5:0 (Сане, 44; Стерлінг, 51, 59; Агуєро, 79; Делф, 89), «Саутгемптон» — «Манчестер Юнайтед» — 0:1 (Р. Лукаку, 20), «Сток Сіті» — «Челсі» — 0:4 (Мората, 2, 78, 82; Педро, 30), «Суонсі» — «Уотфорд» — 1:2, «Лестер» — «Ліверпуль» — 2:3, «Брайтон» — «Ньюкасл» — 1:0.

Лідери: «Ман. Сіті», «Ман. Юнайтед» — 16, «Челсі» — 13, «Тоттенхем», «Ліверпуль», «Уотфорд» — 11.

Бомбардири: Агуєро («Ман. Сіті»), Мората («Челсі»), Р. Лукаку («МЮ») — 6.

Іспанія

У другому матчі посліп новачок «Альбасете» — Роман Зозула — не йде з поля без результативних дій — минулого уїк-енду 27-річний форвард відіграв 90 хвилин проти «Ов'єдо» та допоміг «червоно-чорним» здобути першу перемогу в сезоні, віддавши голу передачу.

У Прімері ж продовжує лідувати «Барселона», за яку феєрично грає аргентинець Ліонель Мессі: на рахунок п'ятиразового володаря «Золотого м'яча» — 9 голів у шести турах. А чинний чемпіон — мадридський «Реал» — після двох нічиїх та сенсаційної поразки від «Бетіса» програє каталонцям уже сім пунктів.

Прімера. 5-й тур. «Валенсія» — «Малага» — 5:0, «Барселона» — «Ейбар» — 6:1 (Мессі, 21 (пен.), 59, 62, 87; Пауліньйо, 38; Деніс Суарес, 53 — Серхі, 57), «Леганес» — «Жирона» — 0:0, «Атлетік» — «Атлетіко» — 1:2 (Рауль Гарсія, 90+2 — Анхель Корреа, 55; Феррейра-Карраско, 73), «Депортіво» — «Алавес» — 1:0, «Реал Мадрид» — «Бетіс» — 0:1 (Санабрія, 90+4), «Севілья» — «Лас-Пальмас» — 1:0, «Вільярреал» — «Еспаньйол» — 0:0, «Сельта» — «Хетафе» — 1:1, «Леванте» — «Реал Сосьєдад» — 3:0.

6-й тур. «Алавес» — «Реал Мадрид» — 1:2 (Ману Гарсія, 40 — Дані Себальйос, 10, 43), «Атлетіко» — «Севілья» — 2:0 (Феррейра-Карраско, 46; Грізманн, 70), «Малага» — «Атлетік» — 3:3, «Жирона» — «Барселона» — 0:3 (Адай Бенітес, 17; Іраїсос, 48 (обидва — у свої ворота); Л. Суарес, 69), «Хетафе» — «Вільярреал» — 4:0, «Еспаньйол» — «Депортіво» — 4:1, «Ейбар» — «Сельта» — 0:4, «Лас-Пальмас» — «Леганес» — 0:2, «Реал Сосьєдад» — «Валенсія» — 2:3.

Лідери: «Барселона» — 18, «Атлетіко» — 14, «Севілья» — 13, «Валенсія» — 12, «Реал Мадрид» — 11, «Леганес» — 10.

Бомбардир: Мессі («Барселона») — 9.

Італія

Після шести матчів на старті у Серії А залишилось лише дві команди без очкових втрат — «Ювентус» і «Наполі»: «стара синьйора» мінімально здолала «Фіорентину» та розгромила у принциповому дербі «Торіно», а суперник «Шахтаря» у групі ЛЧ упевнено розібрався з «Ла-

ціо» та «СПАЛом».

Третім поки йде «Інтер» — підопічні Спалетті обіграли «Дженоа», а от «Мілан» цього разу спіткнувся: програвши «Сампдорію», «россо-нері» опустилися на шосте місце.

Серія А. 5-й тур. «Болонья» — «Інтер» — 1:1, «Беневенто» — «Рома» — 0:4, «Аталанта» — «Кротоне» — 5:1, «Кальярі» — «Сассуоло» — 0:1, «Дженоа» — «К'єво» — 1:1, «Верона» — «Сампдорія» — 0:0, «Ювентус» — «Фіорентина» — 1:0 (Манджукіч, 53), «Лацио» — «Наполі» — 1:4 (Де Врей, 30 — Кулібали, 54; Кальехон, 56; Мертенс, 59; Жоржинью, 90+1 (пен.)), «Мілан» — «СПАЛ» — 2:0 (Родрігес, 25 (пен.); Кессі, 60 (пен.)), «Удінезе» — «Торіно» — 2:3.

6-й тур. «Рома» — «Удінезе» — 3:1, «СПАЛ» — «Наполі» — 2:3 (Ск'ятарелла, 13; Вівіані, 78 — Інсіньє, 15; Кальехон, 72; Гуламі, 83), «Ювентус» — «Торіно» — 4:0 (Дібала, 16, 90+1; П'яніч, 40; Алекс Сандро, 57), «Сампдорія» — «Мілан» — 2:0, «Кальярі» — «К'єво» — 0:2, «Кротоне» — «Беневенто» — 2:0, «Верона» — «Лацио» — 0:3 (Іммобіле, 24 (пен.), 41; Марушич, 60), «Інтер» — «Дженоа» — 1:0, «Сассуоло» — «Болонья» — 0:1, «Фіорентина» — «Аталанта» — 1:1.

Лідери: «Наполі», «Ювентус» — 18, «Інтер» — 16, «Лацио» — 13, «Рома» (5 матчів), «Мілан» — 12.

Бомбардир: Дібала («Ювентус») — 10.

Німеччина

Минулого тижня найбільше ігрового часу серед українців отримав півзахисник «Шальке» Євген Коноплянка: проти «Баварії» 27-річний хавбек вийшов на поле у другому таймі, а з «Хоффенхаймом» відіграв увесь матч, але «гірники» обидва матчі програли.

Ще одну результативну дію у матчі Бундеслиги записав на свій рахунок новачок дортмундської «Боруссії» Андрій Ярмоленко: экс-капітан «Динамо» запам'ятався асистентом у матчі з «Гамбургом». А у дербі з Менхенгладбахом український нападник участі не брав.

Натомість не грає «опорник» «Байєра» Владлен Юрченко — вихованець «Шахтаря» останнім часом не потрапляє навіть до заявки «фармацевтів».

Перша Бундеслига. 5-й тур. «Боруссія» (М) —

«Штутгарт» — 2:0, «Аугсбург» — «РБ Лейпциг» — 1:0 (Грегоріч, 4), «Шальке» — «Баварія» — 0:3 (Левандовський, 24 (пен.); Х. Родрігес, 29; Відаль, 76; Коноплянка («Ш») — із 46 хв.), «Вольфсбург» — «Вердер» — 1:1, «Кельн» — «Айнтрахт» — 0:1, «Майнц» — «Хоффенхайм» — 2:3, «Гамбург» — «Боруссія» (Д) — 0:3 (Карава, 24; Обамеянґ, 63; Пулішч, 79; Ярмоленко («Б») — до 67 хв., пас), «Герта» — «Байєр» — 2:1, «Фрайбург» — «Ганновер» — 1:1.

6-й тур. «Баварія» — «Вольфсбург» — 2:2 (Левандовський, 32 (пен.); Роббен, 43 — Арнольд, 56; Дідаві, 83), «Хоффенхайм» — «Шальке» — 2:0 (Гайгер, 13; Рупп, 90+4; Коноплянка («Ш») — 90 хв.), «Майнц» — «Герта» — 1:0, «РБ Лейпциг» — «Айнтрахт» — 2:1, «Штутгарт» — «Аугсбург» — 0:0, «Вердер» — «Фрайбург» — 0:0, «Боруссія» (Д) — «Боруссія» (М) — 6:1 (Філіпп, 28, 38; Обамеянґ, 45, 50, 63; Вайґль, 79 — Штіндль, 66), «Ганновер» — «Кельн» — 0:0, «Байєр» — «Гамбург» — 3:0.

Лідери: «Боруссія» (Д) — 16, «Хоффенхайм» — 14, «Баварія» — 13, «Ганновер» — 12, «Аугсбург» — 11, «РБ Лейпциг» — 10.

Бомбардир: Обамеянґ («Боруссія» (Д)) — 8.

Франція

Без травмованого Неймара лідер Ліги 1 — «ПСЖ» — уперше в сезоні втратив залікові бали: підопічні Емері не змогли забити у ворота «Монпельє». Осічкою конкурента скористався «Монако» — «монегаски» легко перемогли «Ліль», а їх капітан — Радамель Фалькао — довів свій бомбардирський рахунок до 11 голів.

Ліга 1. 7-й тур. «Ніцца» — «Анже» — 2:2, «Ліль» — «Монако» — 0:4 (Йоветіч, 24; Геззаль, 30; Фалькао, 48, 73 (пен.)), «Монпельє» — «ПСЖ» — 0:0, «Бордо» — «Генгам» — 3:1 (Камано, 31; Менді, 75; Жонатан Кафу, 90+2 — Салібюр, 46), «Кан» — «Ам'єн» — 1:0, «Ліон» — «Діжон» — 3:3, «Мец» — «Труа» — 0:1, «Сент-Етьєн» — «Ренн» — 2:2, «Страсбург» — «Нант» — 1:2, «Марсель» — «Тулуза» — 2:0 (Товен, 33; Окампос, 61).

Лідери: «ПСЖ» — 19, «Монако» — 18, «Бордо» — 15, «Сент-Етьєн» — 14, «Марсель», «Нант» — 13.
Бомбардир: Фалькао («Монако») — 11. ■

Анастасія Чернуха
волейболістка національної збірної України

«Ми показали, що можемо боротися з сильними суперниками. З наступними командами легше не буде, а можливо, вже буде складніше. Але я впевнена, що ми можемо перемагати».

■ ВОЛЕЙБОЛ

Наші козирі— битися до останнього

У стартових поєдинках чемпіонату Європи наші волейболістки хоч і програли, проте здобули два залікові пункти

Григорій ХАТА

Ще до старту чемпіонату Європи головний тренер жіночої збірної України з волейболу Гарія Єгіазаров дав зрозуміти, що група в його підопічних неймовірно складна. Відтак успіхом для «синьо-жовтих» став би вихід із квартету. Починати турнірний шлях нашим дівчатам випало принциповим матчем з потужною збірною Росії, в якому українські волейболістки доволі близько підібралися до успіху. Проте на «тай-брейку» спортивна доля посміхнулася більш іменитому супернику, що, зважаючи на статус росіянок, загалом стало закономірним підсумком двобою.

Аби мрії про «плей-оф» турніру достроково не перейшли в фазу умовностей, у наступному поєдинку підопічні Єгіазарова будь-що прагнули перемогти болгарську команду. Утім і тут суперник виявився спритнішим за «синьо-жовтих», хоча по ходу поєдинку саме наші дівчата виглядали фаворитками. Проте, як і в попередньому поєдинку, долю переможця довелося вирішувати в «золотому» сеті, в якому, з огляду на рахунок (4:15), у наших дівчат узагалі не було сил на спротив.

Попри те, що у двох стартових матчах українські волейболістки зазнали двох невдач, останній поєдинок групового етапу залишав їм надію на продовження турнірної боротьби. Заключний

■ ТАБЛО

Чемпіонат Європи. Жінки. Груповий етап. Україна — Росія — 2:3 (18:25; 25:20, 23:25, 25:23, 13:15), **Україна — Болгарія — 2:3** (23:25, 25:21, 25:23, 11:25, 4:15), **Туреччина — Росія — 1:3**, **Болгарія — Туреччина — 3:2**. **Турнірне становище:** Росія — 5, Болгарія — 4, Україна — 2, Туреччина — 1.

поєдинок, котрий «синьо-жовті» грали в понеділок пізно увечері проти Туреччини, отримав статус доленосного. «Билися з Росією та Болгарією, будемо битися з подвійною енергією й із туркенями», — заявила перед принциповим двобоєм один із лідерів нашої збірної Надія Кодола.

Напередодні Євро підопічні Гарія Єгіазарова вельми щільно познайомилися зі збірною Туреччини, провівши з нею на передтурнірному зборі десять партій. І хоча переможцем у них із великою перевагою вийшли турецькі волейболістки, можливість перемогти українок на ЧЄ ніхто не відкидав.

Загалом, і Україна, й Туреччина програли обидва свої стартові поєдинки, проте регламент змагань до останнього залишав суперникам надію на турнірне життя, спонукаючи їх уникнути статусу останнього колективу «пульки».

Серед козирів, які мали перед цим матчем українки, тро-

Попри дві поразки на старті українські волейболістки до останнього туру зберігали шанси на вихід із групи ЧЄ-2017. Фото з сайту www.fvu.in.ua.

хи більший проміжок на відновлення після матчу другого туру. Коли в неділю туркені билися з болгарками, «синьо-жовті», уже зігравши свої двобої, з трибун стежили за діями майбутніх опоненток, згадуючи при цьому досвід попередніх спарингів. «Збірна Туреччини, як на мене,

серйозніший опонент, ніж Болгарія. Шанси на вихід із групи у нас зберігаються, і ми докладемо максимум зусиль, щоб це зробити. І хоча ми дуже добре вивчили суперника, розуміємо, наскільки важко буде його здолати. Але у нас іншого виходу немає», — наголошувала Кодола.

У матчі з Болгарією представниця французького «Канна» на парі з гравцем «Хімкі» Анастасією Чернухою принесла «синьо-жовтим» найбільшу кількість очок. Проте остання стала найрезультативнішою в складі української збірної в матчі проти росіянок. ■

■ ТЕНІС

Підкорений берег турецький

Відновившись після травми, Ілля Марченко намагається поновити свої позиції в рейтингу АТР

Григорій ХАТА

Через травму половину сезону Ілля Марченко провів поза кортом: як наслідок — місце у третій сотні рейтингу АТР та статус третьої ракетки України, хоча не так давно слідом за лідером вітчизняного тенісу Олександром Долгополовим значився представник Донеччини другим тенісистом країни.

Як часто буває в таких ситуаціях, повертатися на попередні рейтингові позиції тенісистам доводиться через скромні турніри серії «Челленджер». І Марченко не виняток. Успішно відігравши в Ізраїлі за збірну України матчі Кубка Девіса, Ілля перебрався до турецького Ізміра, де впродовж минулого тижня виборов титул переможця «Челленджера» з призовим фондом 64 тисячі євро.

Зрозуміло, що суперничати на хардових кортах Ізміра нашому співвітчизнику випало з маловідомими в тенісному світі опонентами, далекими від рейтингових позицій у АТР.

Утім одного із суперників, з яким Марченку випало змагатися в півфіналі, «темною конячкою» для українських шанувальників тенісу аж ніяк не на-

Ілля Марченко виграв «Челленджер» у Ізмірі та наблизився до «топ-200» рейтингу АТР. Фото з сайту sarpnov-tennis.org.

звеш. Не так давно представник Казахстану Олександр Недовесов виступав під українським прапором. Утім в останні роки уродженець Алушти представляє саме Казахстан. Власне його півфіналь-

ний поєдинок в Ізмірі з Марченком завершився достроково. Програвши перший сет 3:6, у другому за рахунку 1:0 на користь українця Недовесов відмовився продовжувати боротьбу.

У фінальному поєдинку Марченку протистояв француз Стефан Робер. У чвертьфінальному матчі Ілля також опонував представник Франції — й Садіо Думбія ледве не відправив нашого співвітчизника додому — 6:7 (3:7), 6:2, 7:6 (9:7).

У випадку з Робером Ілля в першому сеті також довелося грати тай-брейк, утім його підсумок, як і результат другої партії, були на користь українця — 7:6 (7:2), 6:0. З огляду на скромний статус змагань, в Ізмірі Марченко розжився 9200 євро призових та незначними 80 заліковими балами, котрих вистачило лише для того, аби наблизитися до «топ-200». Хоча, в цілому, одним махом наш тенісист здійснив доволі вражаючий стрибок на 65 сходинок. Зрештою, сезон на цьому не закінчується й у Марченка ще буде можливість покращити своє місце в рейтингу АТР.

А от позиції прими українського тенісу Еліни Світоліни в жіночому табелі про ранги значно кращі. За результатами минулого тижня стало відомо, що наша тенісистка — третя ракетка планети — гарантовано візьме участь в підсумковому турнірі року WTA.

Окрім Світоліної, до Сінгапуру наприкінці жовтня також прийдуть лідер жіночого тенісу Гарбіньє Мугуруса, Сімона Халеп, Кароліна Плішкова, Каролін Возняцьки та Вінус Уільямс. Тоді як дві путівки все ще залишаються вакантними. ■

■ ХРОНІКА

Гандбол

Ліга чемпіонів. Чоловіки. Груповий етап. Група D. 2-й тур. «Спортінг» (Португалія) — «Мотор» (Україна) — 23:31 (11:15; Сорочка (6)).

Український чемпіон здобув другу перемогу на старті змагань й разом з французьким «Монпельє» очолює свій секстет. ■

ОТАКОЇ!

Небезпечне щастя

Кейт Міддлтон через вагітність має серйозні проблеми зі здоров'ям

Аліса КВАЧ

Діти — це щастя, а щастя багато не буває. Особливо якщо йдеться про нащадків королівської династії. Певне, так вирішили принц Вільям та герцогиня Кембриджська Кейт Міддлтон, оприлюднивши нещодавно звістку про те, що в їхніх дітей, чотирирічного принца Джорджа та дворічної принцеси Шарлоти, незабаром з'явиться братик чи сестричка. Навіть імена почали підбирати, заявивши, що їм подобаються Едвард або Джеймс для хлопчика та Ізабелла чи Олівія для дівчинки.

Однак радість майбутнього материнства затьмарило різке погіршення здоров'я Кейт. Попередні дві вагітності герцогиня Кембриджська теж перенесла неспроста, але цього разу лікарі б'ють на сполох, зазначаючи, що характерний для першого триместру вагітності токсикоз набув загрозливої форми. Як пові-

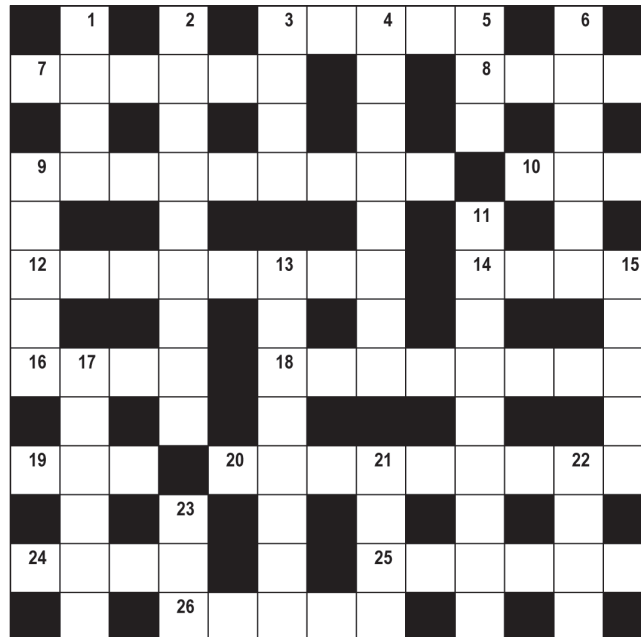
домляє Daily Mail, Кейт має найважчий ступінь інтоксикації і лікарі навіть переживають за життя Міддлтон і майбутньої дитини. Герцогиня не може приймати їжу та пити воду, вона катастрофічно втрачає вагу, і є небезпека, що це призведе до зміни складу крові та порушення метаболізму.

Поки що Вінзорський палац скасував усі заходи за участю Кейт Міддлтон. За деякою інформацією, вона перебуває у шпиталі під пильним наглядом лікарів і, якщо ситуація не поліпшиться, пробуде там до самих пологів. Старшими дітьми в цей час опікується мама Кейт Керол Міддлтон та няні.

Раніше ходили чутки, що Вільям і Кейт мріють про домашні пологи. Утім, зважаючи на ситуацію, навряд чи їм захочеться ризикувати. ■

Кейт Міддлтон.

КРОСВОРД ВІД МАЛАНКИ №115

По горизонталі:

3. Кримський курорт, де перебував Михайло Горбачов під час ГКЧП. **7.** Вудочка, сачок, сіті та інші пристрої для риболовлі. **8.** Невелике місто у графстві Беркшир, де розташований один із найдавніших і найпрестижніших у Британії коледжів для хлопчиків. **9.** Відомий завойовник і творець Монгольської імперії. **10.** «Чорні брови, карії ..., темні, як нічка, ясні, як день. Ой, ..., ..., дівочі, де ж ви навчилися зводити людей». (романс). **12.** Сучасний японський письменник і перекладач. **14.** Ім'я австралійського актора Гамсворта, який ледь не одружився із Майлі Сайрус. **16.** Родина французьких фізиків і хіміків, які відкрили радіоактивність. **18.** Загальні збори членів поважної міжнародної організації. **19.** Польський письменник-фантаст, автор «Соляриса». **20.** Доба в історії України (друга половина XV—XVIII ст.), коли козаки вели визвольну боротьбу проти шляхетської Польщі та турецько-татарського війська. **24.** Морська тварина, яка вміє виробляти електрику. **25.** Особливості мови, які одразу видають іноземця. **26.** Річка на Кавказі, права притока Кури.

По вертикалі:

1. Гірське пасмо в Південній Америці. **2.** Паперові гроші у царській Росії. **3.** Поліцейський із роману Жуль Верна «Навколо світу за 80 днів», який намагався за-

арештувати Філіаса Фога. **4.** Жінка, в яку був закоханий Ромео до зустрічі з Джульєттою. **5.** Місце, де таборувалося Велике військо низової запорозьке. **6.** Давня назва придорожного готелю в Україні. **9.** Професія Марка, героя поеми Тараса Шевченка «Наймичка». **11.** Історична кийська річка, притока Почайни, яка лишилася в назві вулиці на Подолі. **13.** Представниця скіфського племені жінок-воїнів. **15.** Дрібний осінній напівдощ-напівтуман. **17.** Президент України, який поклав початок відродженню Батурина як туристичного і культурного центру. **21.** Вигук безпеки на зльотиському сленгу. **22.** Ім'я головної героїні комедії «Кавказька полонянка». **23.** Американський штат у районі Скелястих гір.

Кросворд №113 від 20 вересня

ЗНАЙ НАШИХ!

Суперроботи з Дніпра

Український гурт Light Balance посів третє місце в американському шоу талантів

Ната НЕТУДИХАТА

Коли у 2013 році танцювальний гурт із Дніпра Light Balance потрапив до фіналу шоу «Україна має талант», мало хто знав, які вершини чекають креативних його учасників попереду. Але хлопці, яких зібрали Деніс Балдін та Микита Сухенко, вирішили не зупинятися на досягнутому і після українського тріумфу подали заявки на аналогічні шоу в Британії та Німеччині. А після цього замахнулися і на аме-

риканське шоу America's Got Talent.

І тут на Light Balance чекав справжній сюрприз. Уже під час першого виступу судді не стрималися і натиснули «золоту кнопку», яка означала автоматичне потрапляння гурту до півфіналу. А у фіналі їхнє ексклюзивне неонове шоу з роботами, які танцювали, розпадалися на частинки, розмножувалися і зникали, так сподобалося глядачам і суддям (а в журі шоу були зіркові Гайді Клум,

Мел Бі, Саймон Коувел і Гові Мандел), що вони не змогли всидіти на місці і стоячи вітали українців.

У загальному підсумку гурт посів третє місце і отримав запрошення показати свій номер у знаменитому шоу в Лас-Вегасі за участю світових зірок. Від America's Got Talent взяти в ньому участь запросили лише чотирьох учасників, і серед них — Light Balance. Разом із ними на одній сцені виступатимуть відомий танцівник Дерек Гаф, співачка

Дженніфер Лопес та інші зірки світового рівня.

Самим хлопцям тепер теж не доведеться сидіти склавши руки. Після світового тріумфу їхній гастрольний графік уже розписаний до кінця року. І це — лише початок, бо такого шоу навіть Америка, яку важко здивувати спецефектами, досі не бачила. Як тепер жартують хлопці, аби лише костюми витримали. Бо після виступів їх часто доводиться перепанувати — дроти не витримують. ■

ПОГОДА

27 вересня за прогнозами синоптиків

Київ: малохмарно, без опадів. Вітер східний, 5-10 м/с. Температура вночі +6...+8, удень +15...+17.

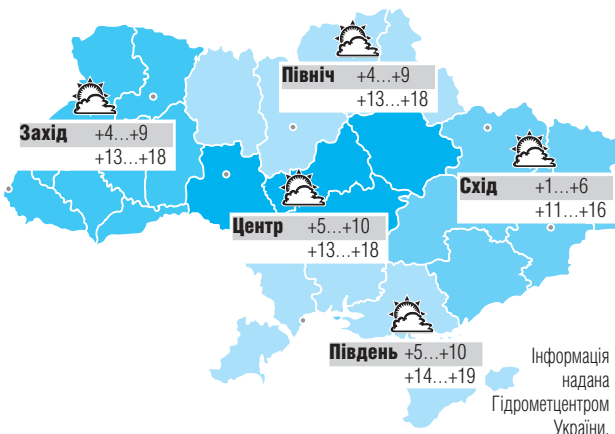
Миргород: без опадів. Уночі +4...+6, удень +13...+15.

Вінниця: без опадів. Уночі +6...+8, удень +15...+17.

Одеса: без опадів. Уночі +10...+12, удень +17...+19.

25 вересня температура води в **Чорному та Азовському** морях становила 19-21 градус, у **Дніпрі** біля Києва — 17.

Курорти Карпат: малохмарно, без опадів. **Трускавець:** уночі +5...+7, удень +14...+16. **Моршин:** уночі +5...+7, удень +13...+15.

ПРИКОЛИ

Вовочка стукає у двері сусіда:
— Дядько Мишко, а вас не дратує те, що я щодня граю на фортепіано?

— Ще й як дратує!
— Тоді я вас прошу негайно поскаржитися моїй мамі!

***

Клієнт входить у кондитерську.
— Мені потрібен торт до дня народження дружини.
— Скільки свічок?
— 25, як завжди.

***

— Я хотіла свого сенбернара

так видресувати, щоб він гавкав, коли захоче їсти. Сотні разів показувала йому, як це треба робити.

— Ну і як? Гавкає він тепер, коли голодний?
— Ні. До того ж він тепер нічого не їсть, поки я не почну гавкати.

***
Генерал із перевіркою на плацу раптом бачить недопалок. Грізно запитує:
— Чий?
— Нічий, товаришу генерал, можете курити!

Передплатні індекси: 60970, 1555

Наша адреса:

03047, Київ, пр. Перемоги, 50

Телефон для довідок:

т./ф.: (044) 454-84-92

Рекламне бюро:

т./ф.: (044) 454-88-86,

reklam@umoloda.kiev.ua

Відділ реалізації:

т./ф.: (044) 454-84-41,

sale@umoloda.kiev.ua

«УМ» в інтернеті: <http://www.umoloda.kiev.ua>

Відділи:

новин — 454-85-76, novyny@umoloda.kiev.ua;

права — leonov@umoloda.kiev.ua, 454-88-36;

міжнародної політики — svit@umoloda.kiev.ua, 454-88-25;

економіки — eko1@umoloda.kiev.ua, 454-86-39;

медицини — povnyu4@umoloda.kiev.ua, 454-85-99;

культури — culture@umoloda.kiev.ua, 454-87-96;

соціальних проблем — socium@umoloda.kiev.ua, 454-85-99;

спорту — sport@umoloda.kiev.ua, 454-87-93

Україна молода

Редактор Михайло Дорошенко

Засновник і видавець —

ПП «Україна молода»

Свідоцтво про реєстрацію:

КВ №3386 від 29.08.98

© Дорошенко М.І., 2013

При використанні наших публікацій посилання на «УМ» обов'язкове.

Рукописи не рецензуються і не повертаються

Відповідальність за зміст реклами несе рекламодавець.

Комерційні публікації виходять під рубриками:

«Український виробник», «Позиція», «Банківська справа»,

«Фінансова експертиза», «Здоровенькі були!», «Це — працює!»,

«Знайомтеся — новинка», «Партнерство», «Програми»,

«Проекти», «Альма-матер», «Наша марка», «Продукт»,

«Протистояння», «Вітаємо», «Любов і шана».

Матеріали із позначкою © друкуються на правах реклами

Газета друкується

у видавництвах:

«Преса України» — у Києві

Зам. 3009115

«Видавничий дім

«Високий Замок» — у Львові

Зам. блок № 655

Верстка та виготовлення

фотоформ —

комп'ютерний центр

редакції «УМ»,

тел.: 454-87-71

Газета виходить

у вівторок, середу,

п'ятницю—суботу (спільний номер)

Тираж 86734